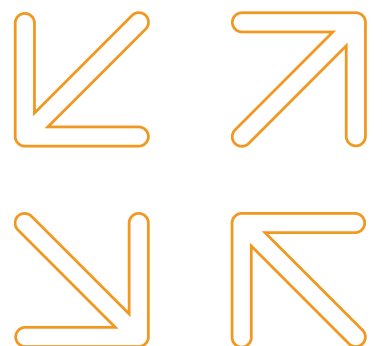
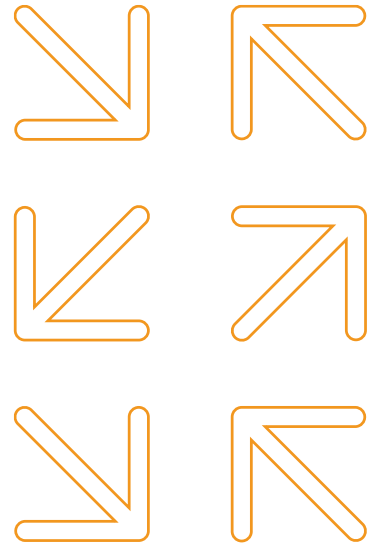

Jaarplan 2024

Over VeiligheidNL

VeiligheidNL is hét kenniscentrum voor letselpreventie. Wij zetten ons in om het leven van mensen veilig(er) te maken door veilig gedrag in een veilige omgeving te stimuleren.

Veiligheid is niet vanzelfsprekend. Het is het resultaat van onderzoek, van wetenschap, van interventies, van gedrag. Wij richten ons op de meest voorkomende en meest ernstige letsels, waar preventie belangrijk én mogelijk is. Dit doen we vanuit de thema's Kinderveiligheid, Valpreventie, Gezond gehoor, Sportblessurepreventie, Verkeersveiligheid en Productveiligheid.

We werken in een doelgerichte cyclus aan onderzoek, strategie- en interventieontwikkeling, implementatie en evaluatie. Relevante kennis en inzichten zetten wij om in hoogwaardige gedragsinterventies en slimme veiligheidsoplossingen en we verbinden wetenschappelijke inzichten met de dagelijkse praktijk. En, dat doen we niet alleen. We werken samen met partners en professionals en samen strijden we voor maximale impact.

Voor de monitoring van letsels werken we met ons eigen Letsel Informatie Systeem (LIS). Een uniek systeem dat letsels registreert bij een representatieve steekproef van Spoedeisende Hulpafdelingen van ziekenhuizen in Nederland.

Veiligheid is niet per ongeluk.

Jaarplan 2024

Rapport 989

Uitgegeven door

VeiligheidNL
Postbus 75169
1070 AD Amsterdam
www.veiligheid.nl

september 2023

Inhoudsopgave

	Pagina	
1	Inleiding	1
1.1	Trends in letsel	1
1.2	Hoe werkt VeiligheidNL?	2
1.3	De onderwerpen	3
1.4	Onze speerpunten	3
1.5	Speerpunten kabinet	3
1.6	Maatschappelijke context	4
1.7	LOT	4
2	Monitoring & Onderzoek	6
2.1	Inleiding	6
2.2	Doel, ambitie en prioriteiten	6
2.3	Samenwerking en netwerk	8
2.4	Activiteiten en resultaten	8
2.5	Tijdelijke uitbreiding basisfinanciering/ instellingssubsidie	10
2.5.1	Patiëntenenquête	10
2.5.2	Kostprijzen SEH	11
2.5.3	LIS-vervolgonderzoek alcohol en ongevallen	11
2.6	Overige gefinancierde projecten	12
3	Kinderveiligheid	13
3.1	Inleiding	13
3.2	Doel, ambitie en prioriteiten	14
3.3	Samenwerking en netwerk	15
3.4	Activiteiten en resultaten	16
3.5	Overig gefinancierde projecten	17
4	Veilig Productgebruik	18
4.1	Inleiding	18
4.2	Doel, ambitie en prioriteiten	20
4.3	Samenwerking en netwerk	21
4.4	Activiteiten en resultaten	22
4.5	Tijdelijke uitbreiding basisfinanciering/ instellingssubsidie	24
4.5.1	Signaleringsinstrument	24
4.5.2	Gedragsaspecten van veilig productgebruik	25
4.6	Overig gefinancierde projecten	25
5	Valpreventie ouderen	26
5.1	Inleiding	26

5.2	Ambitie, doel en prioriteiten	27
5.3	Samenwerking en netwerk	28
5.4	Activiteiten en resultaten	29
5.5	Tijdelijke uitbreiding basisfinanciering/ instellingssubsidie	30
5.6	Overige gefinancierde projecten	34
6	Sportblessurepreventie	35
6.1	Inleiding	35
6.2	Doel, ambitie en prioriteiten	35
6.3	Samenwerking en netwerk	37
6.4	Activiteiten en resultaten	38
7	Gehoorschadepreventie	42
7.1	Inleiding	42
7.2	Ambitie, doel en prioriteiten	43
7.3	Samenwerking en netwerk	44
7.4	Activiteiten en resultaten	45
7.5	Tijdelijke uitbreiding basisfinanciering/ instellingssubsidie	47
7.5.1	I Love My Ears (prioriteit 2)	47
7.5.2	Geluidsbeleving (prioriteit 2)	50
7.6	Overige gefinancierde projecten	51
8	Verkeersveiligheid	52
8.1	Inleiding	52
8.2	Doel en prioriteiten	52
8.3	Samenwerking en netwerk	54
8.4	Activiteiten en resultaten	54
9	Organisatie brede thema's en kennisdeling	60
9.1	Kennis en informatie overdracht	60
9.1.1	Online kennisdeling	60
9.1.2	Public relations en marketing	61
9.2	Gedragsverandering	62
9.3	Data en technologie	62
9.4	Op maat	63
10	Prioriteiten bedrijfsvoering	64
10.1	HR	64
10.1.1	Inleiding	64
10.1.2	Prioriteiten	64
10.2	Informatie management en ICT	65
10.2.1	Inleiding	65

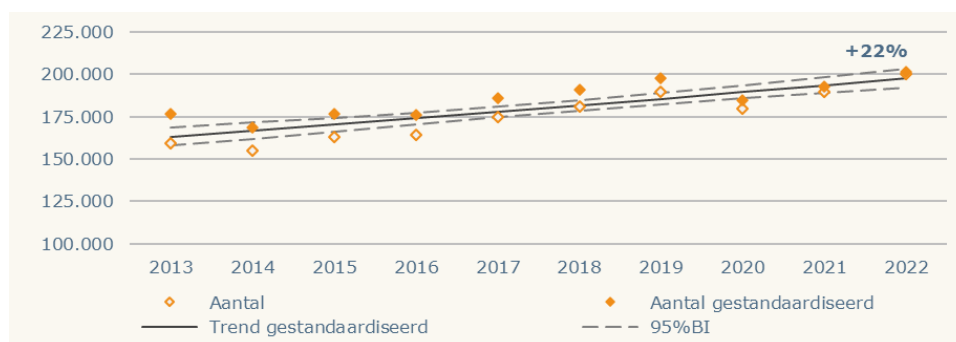
1 Inleiding

Het voorliggende Jaarplan beschrijft de activiteiten die in 2024 gaan bijdragen aan het realiseren van de missie van VeiligheidNL: het leven van mensen veilig(er) maken. Iedereen verdient een kans op een gezond en veilig leven. Veiligheid is niet per ongeluk. Veiligheid is het resultaat van onderzoek, wetenschap, interventies en gedrag. Wij richten ons op het voorkomen van letsel en leveren daarmee een actieve bijdrage aan een gezond en veilig leven voor alle inwoners van Nederland.

1.1 Trends in letsel

Aandacht voor de preventie van letsel is van groot belang. Vanwege de impact die letsel heeft op de persoon, maar zeker ook vanwege de grote maatschappelijke impact. VeiligheidNL volgt trends in letsel middels het Letsel Informatie Systeem waarbij bij 14 spoedeisende hulpen in Nederland informatie over letsel wordt verzameld.

Over de periode 2013-2022 zien we een stijging van 22 procent in het aantal SEH-bezoeken in verband met ernstig letsel door een privé-ongeval. In figuur 1 zijn de COVID-19-jaren te herkennen aan een relatief laag aantal SEH-bezoeken na een privé-ongeval. In 2022 lijkt het aantal SEH-bezoeken weer in lijn met de ontwikkeling van voor de COVID-19-pandemie. In de trendanalyse is gecorrigeerd voor veranderingen in de bevolkingssamenstelling.

Figuur 1 Privé-ongevallen; SEH-bezoeken i.v.m. ernstig letsel, naar jaar, gecorrigeerd voor veranderingen in de bevolkingssamenstelling

Bron: Letsel Informatie Systeem 2013-2022, VeiligheidNL; Bevolkingsstatistiek 2013-2022, Centraal Bureau voor de Statistiek

1.2 Hoe werkt VeiligheidNL?

Wij stimuleren veilig gedrag en een veilige (leef)omgeving. Dit doen we door gebruik te maken van een planmatige aanpak samengevat in onderstaande cyclus.

Onderzoek

We doen onderzoek met nieuwe en bestaande data naar o.a. situatie, letsel, oorzaak, gedrag en risicogroep(en).

Strategie

Op basis van de onderzoeksresultaten, bepalen we op welke risicogroep we ons richten met letselpreventie. We brengen het stakeholderveld rondom deze risicogroepen in kaart en ondersteunen professionals die de meeste impact kunnen maken bij de beoogde risicogroep en welke (combinatie van) preventiestrategie(en) de meeste impact potentie heeft:

- Regelgeving en handhaving
- Voorlichting en educatie
- (Vroeg-)signalering/ screening en individueel advies
- Inrichten en/ of aanpassen van de fysieke en sociale omgeving

Ontwikkeling

Samen met professionals en risicogroepen ontwikkelen we effectieve en toepasbare (gedrags-) methoden/ maatregelen om bij te dragen aan letselpreventie.

Implementatie

Samen met relevante partijen brengen we ontwikkelde oplossingen in de praktijk.

Evaluatie

We onderzoeken doorlopend of ontwikkelde strategieën bijdragen aan letselpreventie en sturen bij/ontwikkelen door waar nodig.

1.3 De onderwerpen

VeiligheidNL richt zich op 6 thema's: kinderveiligheid, valpreventie ouderen, sportblessurepreventie, gehoorschadepreventie, veilig productgebruik en verkeersveiligheid (met financiering ministerie van I&W). Om echt impact te realiseren is het van belang dat de implementatie van effectieve maatregelen of interventies breder wordt opgepakt en het projectniveau overstijgen. Voor valpreventie zijn inmiddels afspraken gemaakt voor landelijke implementatie. Gemeenten moeten als zij de speciale uitkering (SPUK) aanvragen om vorm en inhoud te geven aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) in ieder geval activiteiten uitzetten op het gebied van valpreventie. Alle gemeenten dienen in 2023 een integraal plan van aanpak in, waarin wordt aangegeven hoe tot en met 2026 de ketenaanpak valpreventie wordt ingezet.

1.4 Onze speerpunten

Voor de komende periode hebben we 3 strategische speerpunten gedefinieerd die de scope van onze aanpak bepalen.

Op maat

Wij richten ons op de meest voorkomende en meest ernstige (fysieke) letsels waar preventie belangrijk en mogelijk is en focussen ons op de groepen die het meeste risico lopen.

Data en technologie

We investeren in de toepassing van data science en nieuwe technologieën in onderzoek en in onze preventieaanpak. Hierdoor kunnen we sneller en beter oorzaken duiden en hierop passende strategieën ontwikkelen.

Gedragsverandering

Eigen gedrag is vaak de oorzaak van letsel. Wij stimuleren veilig gedrag en een veilige (leef)omgeving.

1.5 Speerpunten kabinet

Het (inmiddels demissionaire) kabinet heeft bij de start van haar regeerperiode een aantal ontwikkelingen in gang gezet die zeer relevant zijn voor de doelstellingen van VeiligheidNL. In de beleidsspeerpunten is de landelijke implementatie van valpreventie opgenomen en meer in algemene zin investeert het kabinet in preventie (o.a. GALA, IZA en Sportakkoord II) met als doel om vermijdbare gezondheidsverschillen aan te pakken.

Ook letselpreventie draagt bij aan reductie van vermijdbare gezondheidsverschillen. Er is een duidelijke relatie tussen (het ontstaan van letsel) en sociaaleconomische status (SES). Mensen met een lage SES lopen meer risico op het ontstaan van vrijwel alle letsels en door het oplopen van letsel bestaat het risico dat je (ervaren) gezondheid vermindert en je SES achteruitgaat (bijvoorbeeld door arbeidsongeschiktheid). Hierdoor kan een nog grotere kloof ontstaan in levensverwachting en kwaliteit van leven tussen mensen met een hoge en lage SES.

VeiligheidNL is een van de partijen die nauw betrokken is bij de uitvoering van GALA, zeker voor wat betreft de landelijke implementatie van valpreventie. Maar in samenwerking met de andere kennisinstellingen die rondom VWS zijn georganiseerd wordt gewerkt aan meer integrale adviezen om daarmee gemeenten en bijvoorbeeld GGD'en te voorzien van deskundige en praktische adviezen.

In november 2023 zijn er verkiezingen. VeiligheidNL volgt deze nauwlettend en zal, waar mogelijk, partijen van informatie voorzien waarbij zij hoopt dat de volgende regering de inzet in preventie continueert en intensiveert.

1.6 Maatschappelijke context

Hoewel de coronacrisis het belang van investeren in preventie heeft benadrukt, betekent dit helaas niet dat de huidige maatschappelijke ontwikkelingen het functioneren van organisaties als VeiligheidNL makkelijker maken. Net als voor veel andere organisaties brengt de huidige tijd veel uitdagingen mee. De arbeidsmarkt is krap wat het lastig maakt om nieuwe collega's te werven en deze ook voor langere tijd aan ons te binden.

In de afgelopen jaren was het lastig om nieuwe samenwerkingen aan te gaan, maar we zien inmiddels dat meer partijen ons (weer) weten te vinden. Hierbij worden we niet alleen gevraagd om cijfers over letsel aan te leveren en te duiden, maar ook om onze gedragsexpertise in te zetten. Een veelbelovende ontwikkeling om uiteindelijk meer impact op de reductie van ernstig letsel te realiseren.

1.7 LOT

In het Landelijk Overleg Thema-instituten (LOT) werkt VeiligheidNL samen met zes andere thema-instituten om meer impact te genereren op preventie t.a.v. een gezonde leefstijl. Hiervoor zoeken we nadrukkelijk de samenwerking met VWS, RIVM, GGD GHOR Nederland en andere partijen. De inzet van VeiligheidNL in het kader van de samenwerking met de thema-instituten is opgenomen onder de verschillende programma's.

Sinds 2023 werken we ook in toenemende mate samen met de partijen die verenigd zijn in KAMZO. Met deze 2 netwerken verbinden we alle kennisinstellingen die instellingssubsidie ontvangen van VWS en bestrijken we een groot deel van het sociaal en gezondheidsdomein.

"If you want to go fast, go alone. If you want to go far, go together"

Hoewel dit jaarplan primair wordt geschreven ter onderbouwing van de instellingssubsidie door het ministerie van VWS hopen wij dat onze activiteiten meer partijen inspireren. Om echt impact te realiseren in de preventie van letsel zijn veel partijen nodig. Medewerkers in de kinderopvang, beleidsmakers op lokaal, regionaal en landelijk niveau, inhoudelijke experts, kennisinstututen, werkgevers, technologiepartijen, koepelorganisaties, om er maar een paar te noemen. We kunnen (en willen) het niet alleen! Heeft u goede ideeën voor een mogelijke samenwerking, aarzel dan vooral niet om contact met ons op te nemen.

2 Monitoring & Onderzoek

2.1 Inleiding

Monitoring & Onderzoek is het kloppend hart van VeiligheidNL. Binnen de afdeling Monitoring & Onderzoek bouwen we al tientallen jaren aan kennis en expertise over letsels en ongevallen. Dit doen we door data te verzamelen van zorginstellingen die spoedzorg leveren. Sinds 1997 gebeurt dit via Spoedeisende Hulp (SEH) afdelingen voor het Letsel Informatie Systeem (LIS) en de laatste jaren ook steeds meer via andere zorgaanbieders, zoals de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) en Huisartsenpost (HAP). Met deze data als basis leveren we een actieve bijdrage aan het voorkomen van letsel.

2.2 Doel, ambitie en prioriteiten

Doel

VeiligheidNL heeft als doel om letsel te voorkomen, waarbij wij ons vooral richten op letsel dat is ontstaan door onveilig gedrag. Uit onderzoek weten we immers dat (eigen) gedrag een belangrijke oorzaak van letsel vormt.

Monitoring & Onderzoek draagt hieraan bij door te zorgen voor een betrouwbare onderbouwing van letsel- en ongevalspreventiebeleid. Dit doen we voor onze eigen programma's, maar ook voor landelijke, regionale en lokale overheden. Daarnaast werken we samen met andere (private) stakeholders die een bijdrage willen leveren aan het verminderen van letsel en ongevallen. Hiervoor is het noodzakelijk om inzicht te bieden in de omvang, trends en oorzaken van letsels. Met deze kennis identificeren we risicogroepen en -factoren. Ook onderzoeken we (met behulp van diverse modellen) de gevolgen, financiële kosten, en factoren die veilig gedrag stimuleren om de impact van het voorkomen van letsel voor maatschappij en individu te vergroten.

Naast epidemiologisch en etiologisch onderzoek naar ongevallen geregistreerd in LIS, voeren we aanvullend onderzoek uit om 'letselbrede' vraagstukken te beantwoorden. We zetten hiervoor verschillende onderzoeksmethoden in, zowel kwalitatief als kwantitatief. Daarnaast zien we volop mogelijkheden om met behulp van data science inzichten te verkrijgen in risicogroepen en -factoren voor het oplossen van letsel.

Ambitie

VeiligheidNL richt zich met name op gedragsverandering om uiteindelijk bij te dragen aan letselpreventie. Om gedrag te kunnen veranderen is inzicht in gedrag dat leidt tot ongevallen en letsel een vereiste. Vervolgens moeten we de beweegredenen van dat gedrag (beter) begrijpen. Uiteindelijk willen we zelfs gedrag gaan voorspellen. Data en technologie kunnen ons hierbij helpen. Met behulp van verschillende kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeksmethoden kunnen we gedrag inzichtelijk krijgen en begrijpen. En met data science is het steeds beter mogelijk om patronen te herkennen en gedrag te voorspellen.

Dat brengt ons tot de volgende ambitie:

We willen een toekomstbestendige organisatie, waarin we kwantitatief én kwalitatief onderzoek combineren met data en data science. Dit zetten we in om samen met de programma's binnen VeiligheidNL en met externe partijen een bijdrage te leveren aan letselpreventie.

Monitoring & Onderzoek is hiervoor de aanjager door actief te zoeken naar nieuwe vormen van onderzoek, databronnen, technologie en samenwerkingen. Door te experimenteren leren we wat werkt en wat niet en kunnen we 'best-practices' vervolgens inbedden in de organisatie.

Monitoring & Onderzoek zorgt voor verbinding, kennisontwikkeling en -deling met en tussen de verschillende programma's binnen de organisatie.

Met deze ambitie zorgen we ervoor dat we de basis (alles rondom ons Letsel Informatiesysteem) op orde hebben én zorgen we voor de benodigde doorontwikkeling.

Prioriteiten

1. De basis op orde en klaar voor de toekomst.

Met LIS hebben we een solide basis voor dataverzameling en -ontsluiting. Dit geeft ons al jarenlang een unieke positie in Nederland. Deze basis moeten we koesteren door dit goed te onderhouden, verder te ontwikkelen en uit te breiden. We blijven investeren in een goed draaiend systeem (juridisch, technisch en qua privacy) waarin we LIS data, spoedzorgdata en mogelijk nieuwe data kunnen aansluiten. Dat geldt onder meer voor het platform voor de verwerking van LIS- en spoedzorg-data, data-analyse en de (LIS) rapportages.

2. Data en technologie om ongevalsdata optimaal te benutten.

VeiligheidNL gebruikt steeds meer data(bronnen), analysetechnieken en technologie bij onderzoek naar letselpreventie. We creëren bijvoorbeeld machine learning modellen, waarmee we ongevallen efficiënter kunnen categoriseren, analyseren en duiden. Ook kijken we naar het gebruik van alternatieve databronnen om ongevalsdata te verrijken.

3. Aanpak 'op maat', met inzet op specifieke risicogroepen.

In onze onderzoeken identificeren we groepen mensen die een verhoogd risico hebben op het verkrijgen van een bepaald type letsel en waar preventie belangrijk én mogelijk is. Deze risicogroepen vertalen zich door in de aanpak van onze programma's. Monitoring en onderzoek zet zich in om deze risicogroepen zo concreet mogelijk te formuleren, zodat Programma's gericht en effectief te werk kunnen gaan. Dit kan bijvoorbeeld door ongevalsdata te combineren met gegevens over culturele achtergronden, mate van geletterdheid en gezondheidsvaardigheden.

4. Begrip van menselijk gedrag om veilig gedrag te stimuleren.

We kunnen gedrag van mensen pas veranderen als we begrijpen waarom ze het vertonen. Dit kunnen we realiseren door in te zetten op kwalitatieve analyse van verschillende databronnen, waaronder LIS, en het intensiveren van kwalitatief onderzoek. Aanvullend kunnen kwantitatieve methoden helpen om gedrag te toetsen en te voorspellen. Door gedragswetenschappelijke kennis te verenigen met 'design thinking' dragen we bij aan het ontwikkelen van effectieve gedragsveranderingsstrategieën die veilig gedrag en een veilige omgeving stimuleren.

2.3 Samenwerking en netwerk

Om onze ambitie te realiseren werken we samen met externe partijen. We gaan met diverse partijen experimenten aan en waar relevant maken we de samenwerking structureel.

Extern werken we samen met:

- SEH-afdelingen van ziekenhuizen, zowel binnen LIS als daarbuiten, Regionale Ambulance Voorzieningen (RAV's), huisartsenposten (HAP's)
- CBS
- Koepelorganisaties NVSHA, NVT, AZN etc.
- Universiteiten, voornamelijk Erasmus MC
- Andere kennisinstellingen zoals Nivel, Trimbos, 113 zelfmoordpreventie
- Stakeholders: VWS, RIVM, V&J, IenW, RWS, NVWA, SWOV (i.s.m. de programma's)

Deze samenwerking willen we uitbreiden met:

- Leveranciers van technologie en tooling. Een samenwerking is voor VeiligheidNL praktisch (en financieel) haalbaarder dan zelf technologie in huis te halen/ontwikkelen en helpt bij het realiseren van prioriteit 2.
- (Panel)onderzoeksbureaus voor onder meer toegang tot specifieke doelgroepen voor zowel kwalitatief en kwantitatief onderzoek en onderzoek naar (frequentie van) risicofactoren/blootstellingsgegevens en meningen. Dit helpt met name voor prioriteit 3.

2.4 Activiteiten en resultaten

Activiteiten

Prioriteit 1: De basis op orde en klaar voor de toekomst

- Data-controle, -verwerking en -cleaning van circa 95.000 letselrecords.
- Technisch onderhoud en vernieuwing dataverwerkingssysteem en uploadportal.
- Contacten onderhouden met ziekenhuizen (administratief personeel, verpleegkundigen en medisch managers) over aanlevering, kwaliteit en gebruik van data, juridische aspecten, mogelijkheden voor gezamenlijk onderzoek en kennisdeling.
- Dataverwerking en verrijking met ge-update letsellastmodel, landelijke extrapolatie en weging en benodigde activiteiten voor updaten letsellastmodel.
- Uitvoeren van statistische analyses LIS voor analyses benchmark letsels, ziekten en zorgvariabelen van en voor deelnemende SEH's, jaarlijkse kerncijfers letsels, alcoholrapport en andere externe aanvragen.

- CBS-data verwerking doden, ziekenhuisopnamen en analyse via remote access.
- Dataverwerking Leefstijlmonitor en uitvoeren van statistische analyses.
- Optimaliseren van de controle op de LIS-dataverzameling.
- Analyses nieuwe werkbestand na implementatie nieuwe codeboek LIS; invloed op trends etc.
- Verdere optimalisatie van machine learning modellen, op basis van het nieuwe codeboek.
- Toegankelijker maken van ruwe data in LIS voor kwalitatieve doeleinden, zoals omschrijvingen van toedrachten).
- Kwaliteitsverbetering van verwerken en analyseren van ongevalsdata (o.a. LIS, LIS vervolgonderzoeken, CBS, LBZ, leefstijlmonitor)
- Verkenning van mogelijkheden en uitdagingen rondom specifiekere MAIS indeling (MAIS 0/1, 2, 3+) in verschillende databases, waaronder LIS.
- Toepassen van onze trusted advisor rol richting spoedzorgpartners (in eerste instantie LIS ziekenhuizen), om zo samen met zorgprofessionals te bepalen welke risicogroepen aandacht behoeven. Hierbij inventariseren we onder andere welke verantwoordelijkheden ziekenhuizen zelf zien ten aanzien van letselpreventie en in welke initiatieven we samen kunnen optrekken.

Prioriteit 2: Data en technologie om ongevalsdata optimaal te benutten

- Verkennen van analyses op berichtgeving in (sociale) media om ongevalsdata te verrijken en te duiden.
- Experimenten uitvoeren (met derde partijen) op het gebied van data science (bijv. large language models/generative AI), kwalitatief onderzoek (bijv. online community) en data-visualisatie (bijv. dashboards/geografische weergaves).
- Samenwerking zoeken met universiteiten, bijv. aanbieden van (interne) onderzoeksstages of use cases/data voor workshops/hackathons.
- Interne en externe kennisdeling: schrijven handboeken, instructies en rapporten/artikelen, en organisatie/deelname bijeenkomsten.
- Het intensiveren van gebruik van programmeertalen op het gebied van data (science) (Python en R).
- Het verkennen van mogelijkheden voor aansluiting bij bestaande (regionale) data-infrastructuren.

Prioriteit 3: Aanpak 'op maat', met inzet op specifieke risicogroepen.

- Toepassen van machine learning om het landschap van risico's specifiek in beeld te brengen. Hierbij valt te denken aan het voorspellen van risico's voor individuen, het identificeren van risicofactoren of het visualiseren van risicogroepen.
- Pilot opzetten waarin we mensen in een kwetsbare positie (lage SES) betrekken bij onze dienstverlening. Het gaat hier om kwalitatieve informatie om ervaringskennis op te doen. Dit gebruiken we als input voor onze onderzoeken, communicatie en interventies.

Prioriteit 4: Begrip van menselijk gedrag om veilig gedrag te stimuleren

- Uitvoeren van kwalitatieve analyses op ongevalsbeschrijvingen van patiënten om risicogedragingen te identificeren in LIS vervolgonderzoeken, zoals de patiëntenenquête
- Verkennen van uitzetten kwalitatief LIS vervolgonderzoek gericht op gedragsfactoren (e.g. risicoperceptie, sociale norm) bij bekende risicogroepen, zoals kwetsbare ouderen of mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden
- Combineren van ongevalsdata met 'maatschappelijke', gedragsdata en demografische gegevens om risicogedrag beter te definiëren.

Resultaten die we opleveren

- LIS databestanden inclusief meerjarenbestanden, IDB-database
- LIS Kerncijferreportage 2023
- LIS alcoholintoxicaties en ongevallen met alcohol 2022
- Benchmarkrapportages heel 2023 en eerste half jaar 2024
- Aanleveren cijfers aan partijen zoals Trimbos, RIVM, 113 online en andere externe partijen
- (Wetenschappelijk) artikel automatische tekst classificatie
- Beschrijving van methoden en resultaten uit pilots en experimenten in handboeken, instructies, rapporten/artikelen

2.5 Tijdelijke uitbreiding basisfinanciering/ instellingssubsidie

2.5.1 Patiëntenenquête

Eind jaren negentig heeft VeiligheidNL in samenwerking met het Instituut Maatschappelijke Gezondheidszorg (IMGZ) van het Erasmus MC met financiering van het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport een zorgmodel ontwikkeld waarmee de directe medische kosten van letselpatiënten berekend kunnen worden. Later is besloten om het zorgmodel uit te breiden met modellen waarmee arbeidsverzuim en de daaraan gekoppelde indirecte kosten van letselpatiënten berekend kunnen worden, het verzuimmodel. Tevens is toen begonnen met het ontwikkelen van een model waarmee kwaliteit van leven ('ziektelast') van letselpatiënten na optreden van dit letsel vastgesteld kan worden, het functioneringsmodel. Al deze modellen zijn uiteindelijk verenigd in het zogenaamde Letsellastmodel (LLM). Het LLM is met name voor het schatten van de extramurale zorg, arbeidsverzuim en kwaliteit van leven gebaseerd op de Patiëntenenquête. Deze enquête, een vragenlijstonderzoek onder de patiënten die voor een letsel worden behandeld op de Spoedeisende Hulp en waarvan registratie plaatsvindt in het Letsel Informatie Systeem (LIS), is voor het laatst in 2017 afgenomen.

Het LLM is gekoppeld aan het LIS en standaard, eenvoudig onderhoud aan het LLM vindt jaarlijks plaats. Echter, het is inmiddels zes jaar geleden dat cruciale gegevens over extramurale zorg, arbeidsverzuim, ziektelast en psychische gevolgen voor het LLM zijn verzameld. Veranderingen in het zorglandschap en de conjunctuur hebben de afgelopen jaren vermoedelijk tot grote wijzigingen in het zorggebruik en het arbeidsverzuim geleid. We stellen daarom voor om een nieuwe Patiëntenenquête uit te voeren.

Het gaat hierbij om een meerjarige aanvraag, waarvan de uitvoering plaatsvindt in 2023 t/m 2026. De kosten voor de uitvoering in 2024 bedragen 107.000 euro waarvan 30.000 euro uit de vaste instellingssubsidie van M&O beschikbaar is. De gevraagde uitbreiding op de instellingssubsidie voor 2024 bedraagt dus 77.000 euro.

Activiteiten 2024

In 2024 vinden de volgende activiteiten plaats voor de Patiëntenenquête:

- voorbereiding modelbouw en - validatie psychotraumamodel, Patiëntenenquête en letsellastmodel
- verzamelen van de informatie met behulp van een patiëntenenquête onder LIS-patiënten op 2 meetmomenten
- Projectleiding

2.5.2 *Kostprijzen SEH*

Naast uitvoering van een nieuwe Patiëntenenquête onder letselpatiënten is het ook noodzakelijk dat een nieuw onderzoek naar kostprijzen op de SEH wordt uitgevoerd. De huidige gebruikte SEH-kostprijzen in het LLM zijn gebaseerd op een onderzoek naar de SEH-zorg(duur) per zorgverlener van 25 jaar geleden. Deze uitbreiding is in 2023 gestart en wordt in 2024 afgerond en uitgevoerd (in combinatie met de Patiëntenenquête). De benodigde kosten hiervoor zijn opgenomen in de hierboven genoemde Patiëntenenquête.

Activiteiten 2024

In 2024 vinden de volgende activiteiten plaats:

- uitvoering en rapportage kostprijsbepaling SEH

2.5.3 *LIS-vervolgonderzoek alcohol en ongevallen*

In 2023 vraagt VeiligheidNL een tijdelijke uitbreiding op de basisfinanciering 2024 aan voor een vervolgonderzoek naar de relatie tussen alcoholgebruik en ongevallen.

Om de huidige mate van onderregistratie in LIS van ongevallen waarbij alcohol betrokken is geweest vast te stellen, is in 2022 gestart met het LIS-vervolgonderzoek 'Alcohol en ongevallen'. Binnen het huidige onderzoek wordt een groep slachtoffers van 16 jaar en ouder aangeschreven, die letsel heeft opgelopen als gevolg van een privé-ongeval, geweldpleging of verkeersongeval. Naar aanleiding van het letsel hebben deze slachtoffers een bezoek aan een SEH-afdeling van een LIS-ziekenhuis gebracht.

In 2022 is de dataverzameling van het onderzoek voorbereid. Een vragenlijst is opgesteld, aansluitend op de wensen van zowel het beleidsdomein als de praktijk (d.m.v. een expertsessie). Daarnaast heeft een toestemmingsprocedure bij de LIS-ziekenhuizen en bij de Medisch Ethische Toetsingscommissie (METC) plaatsgevonden. Alle ziekenhuizen hebben hun toestemming gegeven voor deelname aan het onderzoek.

De METC heeft geoordeeld dat de psychische integriteit van patiënten niet in het geding komt. Dit geeft ons de mogelijkheid om het onderzoek uit te voeren zoals beoogd.

De vragenlijst is in 2023 getest en gedigitaliseerd, zodat data verzameld kon worden bij de slachtoffers die (gedurende 2 maanden) een SEH-afdeling van een LIS-ziekenhuis hebben bezocht. Daarnaast zijn expositiecijfers verzameld over alcoholgebruik, zodat het risico op een ongeval waarbij alcohol betrokken is geweest, kon worden bepaald.

Nadat alle data is verzameld, volgt in 2024 data-management, data-analyse en rapportage. Het beantwoorden van de vraagstellingen is de basis voor de data-analyse. Voor de analyses wordt er gebruik gemaakt van beschrijvende statistiek (zoals frequentie- en kruistabellen) en toetsende statistiek (zoals risicoschatting). Een rapportage, inclusief een beantwoording van de vraagstellingen, wordt eind juni 2024 opgeleverd.

Naast de rapportage zal er ook een (concept) infographic worden opgeleverd, waarbij de belangrijkste bevindingen van het onderzoek grafisch worden weergegeven. Het onderzoekstraject wordt afgesloten met een duidingssessie voor de opdrachtgever, waarbij ook diverse experts van VeiligheidNL en het ministerie van VWS aan zullen sluiten.

Via dit jaarplan vragen we een tijdelijke uitbreiding op de instellingssubsidie 2024 aan. De kosten voor 2024 bedragen 30.129 euro.

Activiteiten 2024

In 2024 vinden de volgende activiteiten plaats:

- Data-management
- Data-analyse
- Rapportage
- Infographic
- Duidingssessie
- Projectleiding

2.6 Overige gefinancierde projecten

- LIS vervolgonderzoek voetgangers, zie hiervoor programma Verkeer (I&W)
- Monitor zelf toegebracht letsel (113 zelfmoordpreventie)
- Prevalentie- en trendoverzichten verschillende onderwerpen en opdrachtgevers

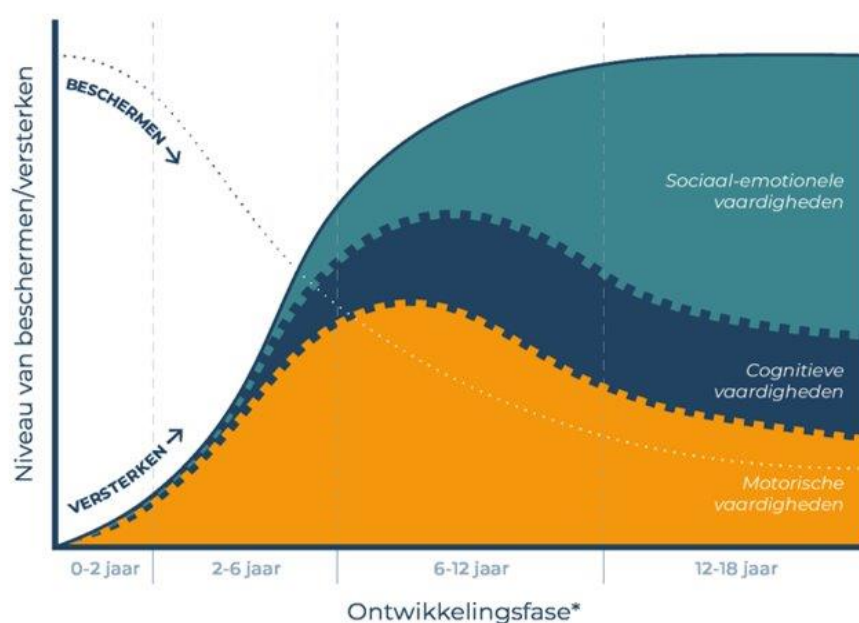
3 Kinderveiligheid

3.1 Inleiding

Ieder kind verdient het om op te groeien in een veilige en gezonde omgeving. Het voorkomen van ongevallen thuis, in de kinderopvang, in het verkeer en op en rondom school, met (ernstig) letsel tot gevolg, is daarom belangrijk. Toch is het zo dat bijna elke dag 200 kinderen van 0 tot en met 11 jaar op de spoedeisende hulp belanden, dat is 1 kind per 6 minuten. 52 procent van deze kinderen heeft ernstige verwondingen, die voornamelijk ontstaan door een val. Zeven op de tien letsels bij kinderen die op een SEH terecht komen zijn het gevolg van privé-ongevallen.

De kans op ongevallen bij kleine kinderen wordt sterk beïnvloed door wat ouders doen en laten om de veiligheid in en om het huis te bevorderen en om ongevallen te voorkomen. Om het aantal letsels bij kinderen te verminderen is het belangrijk om enerzijds kinderen te beschermen tegen gevaarlijke situaties, anderzijds hen vanaf jonge leeftijd zowel motorisch, cognitief als sociaal-emotioneel te versterken met vaardigheden om risico's zelf in te kunnen schatten en ermee om te leren gaan.

Deze balans tussen beschermen en versterken komt samen in het strategisch model letselpreventie bij kinderen, zie figuur 1.

Figuur 1 elk kind ontwikkelt zich in eigen tempo, de leeftijden in dit model zijn slechts een indicatie

Ondanks dat letsels bij kinderen voorkomen in alle lagen van de bevolking, blijkt uit literatuuronderzoek dat er aanzienlijke sociaaleconomische verschillen zijn in letselincidentie en sterfte door letsel. Kinderen uit gezinnen die behoren tot een lage sociaaleconomische status (lage SES) lopen meer risico op het verkrijgen van een letsel. Daarbij is het wrang te moeten constateren dat veel informatie en preventieve interventies deze doelgroep niet bereikt. Daarom gaan we de kenmerken van specifieke risicogroepen beter in beeld brengen door onder andere onze bestaande data en kennis verder te verrijken.

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) biedt hier lokaal en regionaal extra mogelijkheden voor. Zo is o.a. Kansrijke Start onderdeel van de SPUK-regeling waar gemeenten aanspraak op kunnen maken. Een verbinding met Kansrijke Start om juist deze groepen te bereiken met informatie over kinderveiligheid ligt voor de hand.

3.2 Doel, ambitie en prioriteiten

Doel

VeiligheidNL werkt aan het verminderen van het aantal (ernstige) letsels door een privé-ongeval bij kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 11 jaar. Dat doen we door veilig gedrag te stimuleren in een veilige omgeving. Onze visie is dat de kans op letsel of een ongeval, kleiner wordt als er wordt geïnvesteerd in een goede balans tussen het beschermen en versterken van een kind. Daarvoor delen we onze kennis over zowel het beschermen als het versterken van kinderen gekoppeld aan de mijlpalen in de ontwikkeling van een kind. Deze kennis delen we met professionals en partners uit onder meer kinderopvangorganisaties, kraamzorgorganisaties en JGZ-organisaties en aanverwante stakeholders. En dat doen we om via hen alle ouders te bereiken, met extra aandacht voor die professional/vrijwilliger die de ouders bereiken waarvan de kinderen een hoger risico hebben op (ernstig) letsel.

Ambitie

Onze ambitie is om de aandacht voor het beschermen van kinderen te verschuiven naar een goede balans tussen beschermen én versterken van kinderen vanuit het letselpreventiemodel. Hierbij geven we extra aandacht aan specifieke risicogroepen. Juist voor deze groepen is een aanpak op maat essentieel om ernstig letsel te voorkomen

Prioriteiten

1. Expertrol verstevigen

We zijn zichtbaar en toegankelijk voor professionals, partners, intermediairs, alsmede de einddoelgroep ouders. We formuleren en delen adviezen en standpunten ten aanzien van het voorkomen van letsel bij kinderen gebaseerd op een goede balans tussen het beschermen en versterken van kinderen aan de hand van het letselpreventiemodel. Goed onderbouwde expertise is hierbij essentieel, daarom is het van belang onze kennis over ongevallen, (risico)gedrag en communicatie up-to-date te houden. Deze kennis vormt de basis van onze voorlichting en ontwikkeling van preventie strategieën.

2. Versterken van kinderen

Een goede balans tussen beschermen en versterken van het opgroeiende kind is cruciaal in het voorkomen van letsels. Dus niet alleen risico's vermijden, maar kinderen ook met risico's leren omgaan. Bij professionals en ouders is er veel bekend over het beschermen, maar het versterken is nieuw en heeft aandacht nodig. Daarom richten wij ons de komende jaren op het adviseren van professionals en ouders hoe ze hun gedrag kunnen veranderen ten aanzien van het versterken van kinderen.

3. Op maat aanpak

Uit onderzoek komt naar voren dat kinderen uit gezinnen met een laag sociaaleconomische status (lage SES) aanzienlijk meer kans hebben op letsel. Letsel door vergiftiging, verdrinking en verbranding komt bij deze kinderen grofweg anderhalf tot twee keer vaker voor dan bij leeftijdsgenootjes uit gezinnen met een hogere sociaaleconomische status.

En juist deze gezinnen zijn zeer moeilijk te bereiken met reguliere voorlichting en interventies. Daarom ontwikkelen we een op maat aanpak en verkennen we met nieuwe partners hoe we meer impact kunnen realiseren bij deze risicogroepen.

3.3 Samenwerking en netwerk

Samen maken we meer impact dan wanneer ieder voor zich werkt. We nemen daarom initiatief in het vormen van samenwerkingen en multidisciplinaire bijeenkomsten waarin we elkaar en onze doelgroepen kunnen versterken.

Hierbij hebben we extra aandacht voor een netwerk rondom de risicogroepen.

- Kennis-/thema-instituten (inter)nationaal, zoals: NJI, NCJ, Voedingscentrum, Pharos, RIVM en Kenniscentrum Sport en Bewegen, NRZ, Brandwondenstichting
- Universiteiten/hogescholen, zoals: ErasmusMC, Hogeschool van Amsterdam, Haagse Hogeschool en Amsterdam UMC, werkgroepen ANEC (Child Safety en Traffic and Mobility) en Eurosafe
- (vak)mediapartners, zoals: WIJ Jonge Ouders, Ouders van Nu, Mamaplaats, Nataal, Kinderopvang Totaal, Kiddo, Buiten Spelen, GroeiGids, etc.
- Toezichthouders, zoals: NVWA, GGD/GHOR Nederland (waaronder Landelijk Centrum Toezicht Kinderopvang)
- Brancheorganisaties op het gebied van Kraamzorg, JGZ & Kinderopvang, zoals: Kenniscentrum Kraamzorg, AJN, V&VN, BK, BMK, PPINK, Boink, KVLO
- Gezonde School en Gezonde Kinderopvang
- Aanbieders en kennisinstituten gericht op de lage SES doelgroep: Pharos, NCJI, Humanitas Homestart en COA
- Commerciële partijen, zoals: Duracell, Ikea, Dorel, Consumentenbond, ANWB, Fietsersbond
- Aanbieders van beweeginterventies, zoals: Beweeg Wijs, Alles in Beweging, Lekker Fit!, DoenKids, Bewegen Samen Regelen, OK Gezond.
- Werkgroepen, zoals: Beweegalliantie, cirkel bewegen 0-4 jaar

3.4 Activiteiten en resultaten

Prioriteit 1: Expertrol verstevigen

Activiteiten zijn:

- **Brede actuele kennisbasis**
We actualiseren, verbreden en verdiepen onze kennis (ongevalscijfers, risicofactoren, preventieve maatregelen, gedragsbeïnvloedingstechnieken, communicatie) op het gebied van letselpreventie bij kinderen, zowel op het gebied van beschermen als versterken. Om meer inzicht te krijgen in het (opvoed)gedrag van ouders voeren we in 2024 een onderzoek uit naar denkpatronen van ouders. Hierbij verkennen we mogelijkheden om vernieuwende methoden als social media monitoring toe te passen om kwalitatieve informatie op te halen.
- **Kennisdeling**
We vertalen (nieuwe en gewijzigde) kennis en adviezen naar voorlichtingsmaterialen en content voor zowel eigen kanalen (oa. veiligheid.nl en kinderveiligheid.nl) als kanalen van (samenwerkings)partners (vakmedia, mamamedia, influencers). Daarnaast ondersteunen en motiveren we professionals/intermediairs om voorlichting te geven over veilig opgroeien aan ouders d.m.v. een actueel deskundigheidsbevorderingsaanbod.
- **Zichtbaarheid experts vergroten**
We fungeren als expert richting (zorg)professionals (JGZ, kraam en KOV), fabrikanten van baby- en kinderproducten en de pers. We reageren actief op relevant nieuws in de media via ANP-Expertquotes. Daarnaast delen we onze kennis met professionals/intermediairs door deel te nemen aan vakbeurzen, symposia, workshops en online webinars. Voor specifieke (advies)vragen vanuit (zorg)professionals en fabrikanten zijn onze experts persoonlijk te benaderen via de website. Op Europees niveau laten we onze stem horen via ANEC, the Consumer Voice in Standardisation. In 2024 ligt de focus op het verstevigen van onze expertrol op het gebied van versterken/risicovol spelen door ons netwerk binnen de JGZ en KOV uit te breiden, evenals als onze samenwerkingen met andere (commerciële) partners.
- We verkennen de mogelijkheden om in de 2^e helft van 2024, met een aantal samenwerkingspartners, een event 'De dag van de kinderveiligheid' te organiseren voor professionals die werken met opgroeiende kinderen. Tijdens deze dag zal specifiek aandacht besteed worden aan ons strategisch model 'van beschermen naar versterken' en het bieden van handvatten om dit in de praktijk toe te passen.

Prioriteit 2: Versterken van kinderen

Activiteiten zijn:

- We breiden ons deskundigheidsbevorderingsaanbod o.h.g.v. versterken van kinderen uit. Dit aanbod zal gaan bestaan uit een of meerdere trainingsvormen (bijvoorbeeld een webinar en/of elearning) die aansluiten op de wensen van de doelgroep.

- Op basis van de in 2023 uitgevoerde pilot van de Veilig Opgroeien aanpak binnen de JGZ, passen we de aanpak aan en/of breiden het uit waar nodig. Vervolgens zullen we de aanpak breed implementeren binnen de JGZ.
- We gaan specifiek de professionals in de kinderopvang informeren en activeren om aan de slag te gaan met het versterken van de kinderen. Hiervoor maken we gebruik van bestaande interventies, tools en middelen. Om een breed gedragen boodschap te creëren, gaan we op zoek naar (commerciële) samenwerkingspartners.

Prioriteit 3: Op maat aanpak

Activiteiten zijn:

- Meer inzicht in kenmerken risicogroepen
We brengen de kenmerken verder in kaart van risicogroepen met een verhoogde kans op letsel. Dit doen we door 'in gesprek' te gaan met de doelgroep, door middel van focusgroepen en/of een onderzoeksgroep met ervaringsdeskundigen om zo onze bestaande kennis te verrijken met ervaringskennis. Ook onderzoeken we nieuwe, innovatieve onderzoekstechnieken waarmee we de risicogroep goed kunnen bereiken.
- Samenwerkingspartners rondom risicogroepen
We gaan op basis van de verkenning uit 2023 een samenwerking aan met 1 of 2 eigenaren van bestaande (succesvolle) interventies die zich specifiek richten op risicogroepen. Uitgangspunt hierbij is de menukaart van het programma Kansrijke Start.
- We ontwikkelen een plan van aanpak voor deze risicogroepen.
Dit plan bestaat uit onderzoek naar en ontwikkeling van (voorlichtings)materialen / scholing, implementatieplan (incl. financiering), opzet regionale pilot en evaluatie.

3.5 Overig gefinancierde projecten

- Risicomonitor: de tool wordt verder doorontwikkeld zodat kinderopvangorganisaties worden ondersteund in het opstellen en actueel houden van beleid rondom veiligheid en gezondheid. Hiermee dragen we bij aan het creëren van een veilige omgeving waarin kinderen enerzijds beschermd worden tegen grote risico's maar anderzijds gestimuleerd worden in het versterken van hun vaardigheden en competentie om met kleine risico's om te gaan en daarmee letsels kunnen worden voorkomen. De Risicoach wordt ingezet als de interventie om het beleid en de implementatie van activiteiten rondom versterken vorm te geven, en vormt daardoor een geheel met de Risicomonitor.
- Gezonde start: meewerken met het project 'gezonde start' waarmee we aandacht genereren voor veiligheid en het versterken van kinderen binnen de kinderopvang.
- Nationaal Plan Zwemveiligheid 2021-2024: in samenwerking met een consortium van partners als Nationale Raad Zwemveiligheid, GGD GHOR Nederland en de Reddingsbrigade Nederland, uitvoeren van voorlichting aan ouders van jonge kinderen ter preventie van verdrinkingen in en om huis.
- Opleidingen en trainingen: verzorgen van deskundigheidsbevordering voor professionals van onder meer kinderopvangorganisaties en JGZ-organisaties.

4 Veilig Productgebruik

4.1 Inleiding

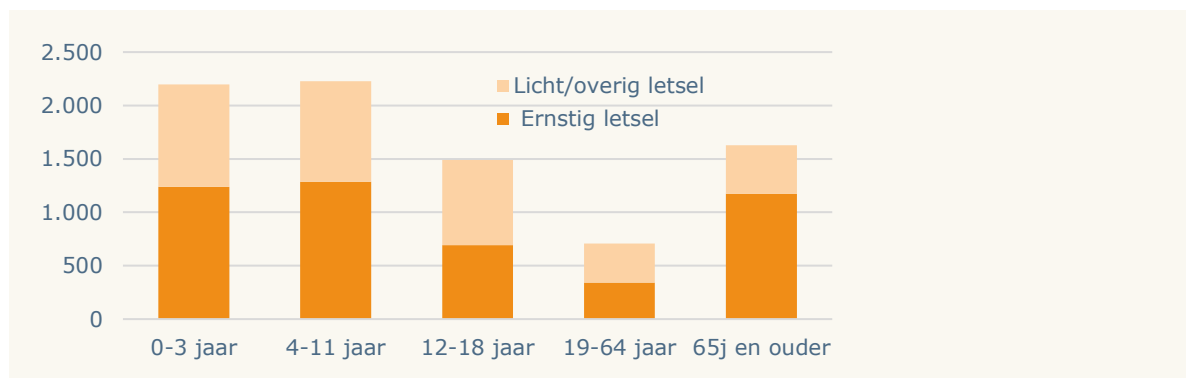
Het gebruik van consumentenproducten kan leiden tot letsels. Vanuit het Letsel Informatie Systeem (LIS) is bekend dat bij een groot deel van alle Spoedeisende Hulp bezoeken als gevolg van een privé-, sport- of eenzijdig fietsongeval minimaal één consumentenproduct betrokken was¹. Actuele cijfers laten zien dat elke dag 600 mensen op de Spoedeisende Hulp belanden door een ongeval waar een consumentenproduct bij betrokken was². Letsels kunnen veroorzaakt worden door het product zelf (het product is niet veilig), door voorzienbaar onveilig gebruik van het product (het product is veilig, maar het is door de producent voorzienbaar dat de consument het product niet veilig gebruikt) of door onvoorzienbaar gedrag (de consument gebruikt het product niet goed - onveilig gedrag).

Naast letsels zoals breuken en snijwonden, kunnen chemicaliën in producten ook ander type letsels veroorzaken, zoals verbrandingen of acute vergiftigingen. Chemische stoffen kunnen mogelijk ook op lange termijn chronische aandoeningen veroorzaken.

Acute letsels door een consumentenproduct ontstaan vaak door een val (69%), bijvoorbeeld een val van de vaste trap, trampoline of van een klimtoestel³. In 22% van alle SEH-bezoeken gaat het om contact met een voorwerp, vaak met een bal of deur. Uit het rapport Letsels 2021, Kerncijfers LIS (Figuur 1) blijkt dat kinderen het grootste risico lopen op letsel met een product.

Prevalentiecijfers van chronische aandoeningen door chemische stoffen zijn schaars omdat het lastig is te bepalen hoe en welke chemische stoffen tot een chronische aandoening leiden.

Figuur 1 Product gerelateerde ongevallen in 2021; Aantal SEH-bezoeken per 100.000 inwoners¹, totaal en in verband met ernstig² letsel, naar leeftijd van het slachtoffer

¹ Krul, Eilering, Nijman (2019). Consumentenproducten. Onderzoek naar fysische product-gebonden gevaren. VeiligheidNL

² Letsel Informatie Systeem, 2022. VeiligheidNL. Met producten bedoelen we non-food items die je gebruikt in de privésfeer of in publieke ruimtes. Ongevallen op werk en in het verkeer zijn dus uitgesloten.

³ <https://www.veiligheid.nl/kennisaanbod/cjfferrapportage/productveiligheid-2021>

Bron: Letsel Informatie Systeem 2021, VeiligheidNL; Bevolkingsstatistiek 2012-2021, Centraal Bureau voor de Statistiek

¹ Aantal per 100.000 inwoners in de betreffende leeftijdsgroep

² Zie Hoofdstuk Verantwoording in het rapport Letsels 2021, Kerncijfers LIS voor definitie van ernstig letsel

Voor effectieve preventie van product-gerelateerde letsels is meer inzicht nodig in waar precies de risico's zitten en hoe deze te voorkomen zijn. Letsels kunnen worden voorkomen door consumenten te beschermen tegen onveilige producten of door veilig productgebruik te stimuleren. Hiervoor bestaan verschillende instrumenten, waaronder wet & regelgeving, handhaving/toezicht en voorlichting & educatie. Maar voor welke producten of risico's je deze instrumenten op welke manier het beste in kan zetten is nog onvoldoende bekend.

Sommige letsels door ongevallen met producten hebben vooral te maken met de activiteit die ermee uitgevoerd wordt. Het beïnvloeden van gedrag is daarom een belangrijk aanknopingspunt voor het verminderen van product gerelateerd letsel. Dit is een van de redenen waarom het programma vanaf nu "veilig productgebruik" heet in plaats van productveiligheid.

Actuele ontwikkelingen

- De trampoline staat in de top 3 van de meest voorkomende producten die betrokken zijn bij letsel onder kinderen van 0-18 jaar. Uit onderzoek blijkt dat gedrag van grote invloed is. Om hier meer inzicht in te krijgen is verdiepend onderzoek noodzakelijk.
- Voor het prioriteren van ernstige product-gerelateerde letsels voor (preventie-)onderzoek is het van belang om te achterhalen welke maten indicatief zijn voor de totale last van het letsel (bijv. psychologische belasting of ziekteverzuim). Met behulp van bestaande bronnen zoals LIS, LIS vervolgonderzoek, Leefstijlmonitor wordt ernstig letsel met langdurige gevolgen beter in kaart gebracht. Door op een nieuwe manier naar de LIS-data te kijken willen we de "knoopcelbatterij" producten in beeld krijgen. Dus letsels met misschien kleine aantallen maar wel grote gevolgen.

VeiligheidNL levert een belangrijke bijdrage aan het voorkomen van letsels die gerelateerd zijn aan het gebruik van consumentenproducten. Vanuit LIS en andere bronnen is actuele informatie beschikbaar over epidemiologie en etiologie van product gerelateerde letsels. Deze informatie kan helpen bij de signalering en dient als basis voor vervolgonderzoek naar oorzaken en mogelijkheden voor preventie. Door o.a. het uitvoeren van LIS-vervolgonderzoek komt meer kennis over oorzaken, risico's en risicofactoren en preventiemogelijkheden beschikbaar. Tenslotte heeft VeiligheidNL veel kennis en expertise over de rol van gedrag en de beïnvloeding daarvan en zetten we dit in door het doen van gedragsonderzoek en het vertalen van de uitkomsten hiervan naar effectieve preventie, adviezen of interventies. Hiervoor werkt VeiligheidNL samen met partners zoals de NVWA en het RIVM. Opgedane kennis wordt door VeiligheidNL actief gedeeld met verschillende stakeholders, professionals en consumenten.

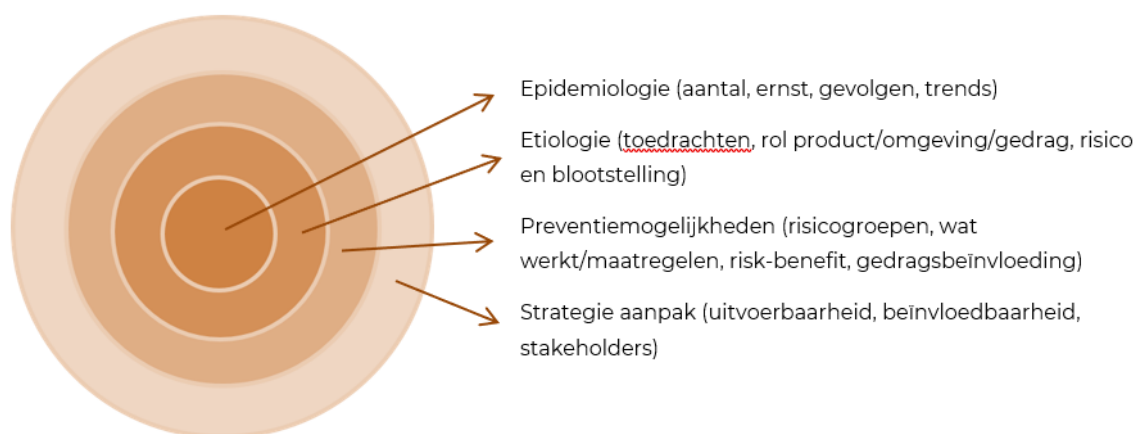

4.2 Doel, ambitie en prioriteiten

Doel

Het hoofddoel is het verminderen van (ernstige) letsels die gerelateerd zijn aan een consumentenproduct. Hiervoor is actuele kennis nodig in epidemiologie (aantallen, ernst, gevolgen, trends en kosten) en etiologie (toedracht, rol product/gedrag/omgeving, risico's en blootstelling) van product-letsel-risicocombinaties. Ook is meer kennis nodig over preventiemogelijkheden, risicogroepen, productaanpassing, maatregelen en gedragsbeïnvloeding en de risk-benefit verhouding (wat leveren bepaalde 'risicovolle' producten/situaties de consument op). Deze elementen leiden samen tot een strategie om consumenten te beschermen tegen onveilige producten of om te leren gaan met risicovolle situaties bij het gebruik van consumentenproducten.

Zie ook Figuur 2.

Figuur 2 stapsgewijze aanpak preventie consumentproduct gerelateerde letsels

Ambitie

VeiligheidNL is dé expert op het gebied van gedrag in relatie tot veilig productgebruik. Om dit te bereiken zetten we onze expertise/kennis in om de beleidsagenda (mede) te voeden en om letselpreventie in relatie tot veilig productgebruik te bevorderen en verbeteren. Hierbij hebben we met name aandacht voor ernstig letsel met langdurige gevolgen.

Prioriteiten

1. Een stevige kennisbasis (kennisverzameling, -ontwikkeling en -verrijking)

Actueel inzicht in epidemiologie en etiologie van (ernstige) product gerelateerde letsels zijn een belangrijk uitgangspunt. Voor een effectieve preventie aanpak zijn meer verdiepende inzichten nodig. Met het doorlopen van de stapsgewijze aanpak -zoals hiervoor beschreven- voor specifieke producten, productgroepen en voor *en met* bepaalde risicogroepen wordt dit nader onderzocht. In 2024 richten we ons op ernstige letsels met langdurige gevolgen waar producten bij betrokken zijn. De keuze voor producten volgt o.a. uit LIS.

2. **het in samenwerking met relevante professionele en andere intermediaire doelgroepen (laten) ontwikkelen van (bewezen) effectieve methodieken en interventies**

Binnen prioriteit 2 wordt toegewerkt naar het toepassen van kennis en deze samen met de praktijk te vertalen naar effectieve preventiestrategieën, waaronder signalering en gedragsbeïnvloeding. Deze prioriteit krijgt vooral vorm in de projecten in de tijdelijke uitbreiding op de instellingssubsidie.

3. **kennisontwikkeling en -deling over chemische stoffen in consumentenproducten**

Vanaf 2016 werkt VeiligheidNL samen met het RIVM om onafhankelijke kennis en informatie over chemische stoffen in consumentenproducten en de (mogelijke) risico's daarvan te delen via een digitaal platform: Waarzitwatin (www.waarzitwatin.nl). Consumenten vinden op dit platform praktische handvatten hoe ze veilig om kunnen gaan met die producten of wellicht een alternatief product om te gebruiken of kopen. Alle kennis is op één plek toegankelijk/vindbaar en informatie en adviezen worden op een laagdrempelige manier aangeboden, zodat consumenten zelf een goede afweging kunnen maken bij aanschaf en/of gebruik van bepaalde producten. Vanaf 2022 zijn deze activiteiten onderdeel van de instellingssubsidie van VeiligheidNL. De activiteiten werken toe naar een in het meerjarenplan (2022-2025) gesteld doel dat steeds meer Nederlanders Waarzitwatin als belangrijkste informatiebron gebruiken op het gebied van chemische stoffen in consumentenproducten.

Dat vraagt om:

- een goed gevuld platform, met betrouwbare, aansprekende en relevante content;
- verhoging van het bereik en de naamsbekendheid en het creëren en behouden van positief imago;
- doorlopend onderzoek naar behoefte, gebruik en waardering onder stakeholders en consumenten;
- een stevig netwerk en samenwerking, o.a. door samenwerking met het RIVM, de stuurgroep en klankbordgroep.

4.3 Samenwerking en netwerk

Om de activiteiten uit te voeren en bij te dragen aan de gestelde doelen werkt VeiligheidNL actief samen met een aantal organisaties. Voor het komende jaar zijn dit de belangrijkste doelgroepen en samenwerkingspartners.

Belangrijkste doelgroepen:

- beleidsmakers
- brancheorganisaties / producenten
- consumenten

Belangrijkste samenwerkingspartners:

- overheden: ministeries van VWS, IenW

- agentschappen: RIVM, NVWA
- European Injury Database (IDB)
- Internationale partijen: Eurosafe, ANEC, Child Safety Alliance
- afhankelijk van de gekozen prioriteiten wordt samengewerkt met relevante brancheorganisaties of producenten

Het is van belang dit netwerk uit te breiden met

- Consumentenbond / andere consumentenorganisaties maar ook consumentenprogramma's / (onderzoeks)journalisten
- Thuiswinkelorganisaties
- brancheorganisaties, , producenten, distributeurs en retailers, (vak)media.
- MVO / milieu / duurzaamheidsorganisaties

Vanuit het programma veilig productgebruik wordt, waar relevant, de verbinding gelegd met de programma's kinderveiligheid, sportblessurepreventie, verkeer en valpreventie ouderen. Hierdoor wordt over en weer de juiste expertise gedeeld waarmee we de relevante doelgroepen beter ondersteunen en bereiken.

4.4 Activiteiten en resultaten

Prioriteit 1: een stevige kennisbasis (kennisverzameling, -ontwikkeling en -verrijking) (10%):

- Publiceren van een powergraphic over de epidemiologie (slachtofferkenmerken, ongevalskenmerken, medische kosten en trends) van product-gerelateerd letsel in 2022 op basis van het Letsel Informatie Systeem.
- De etiologie van product-gerelateerd *ernstig* letsel wordt in kaart gebracht en in een rapportage wordt deze kennis beschikbaar gesteld.
- Op basis van etiologie van ernstig letsel wordt een product gekozen waarvoor een gedragsreis wordt uitgevoerd.

Prioriteit 2 krijgt vorm in projecten die worden voorgesteld als tijdelijke uitbreiding op de instellingssubsidie. Zie paragraaf 4.5.

Prioriteit 3: kennisontwikkeling en -deling over chemische stoffen in consumentenproducten (90%)

Chemische stoffen in consumentenproducten kunnen leiden tot letsels, zoals vergiftigingen of verbrandingen, maar kunnen ook chronische effecten hebben. Consumenten zijn zich niet altijd bewust van de chemische stoffen in consumentenproducten die ze in huis hebben en soms dagelijks gebruiken. Denk hierbij o.a. aan chemische stoffen in speelgoed, verf, persoonlijke verzorgingsproducten, textiel, meubels, kleding en producten voor in de tuin of op het balkon. Chemische stoffen hebben vaak een specifieke functie in producten, maar kunnen ook risico's met zich meebrengen.

De overheid heeft de verplichting om consumenten voor te lichten over chemische stoffen in consumentenproducten op basis van de REACH Verordening en de Biociden Verordening. VeiligheidNL heeft veel ervaring met consumentenvoorlichting en speelt daarom, samen met het RIVM, een rol bij de voorlichting ten aanzien van toxische stoffen in consumentenproducten.

Belangrijke activiteiten zijn:

De belangrijkste doelgroepen voor de activiteiten in 2024 zijn:

- Consument: algemeen Nederlands publiek, met focus op:
  - Aanstaaende ouders en ouders van jonge kinderen (0 – 12 jaar);
  - Consument (18+ jaar), affiniteit met klussen/ tuinieren/ woninginrichting;
  - Vrouw (18+ jaar), affiniteit met persoonlijke verzorgingsmiddelen;
  - Consument (18+ jaar), affiniteit met of betrokken bij het huishouden (keukengerei/BBQ, was-/reinigingsmiddelen)
- Stakeholders: overheidsinstellingen, brancheorganisaties, consumentenorganisaties, producenten, distributeurs en retailers, (vak)media.

De activiteiten en resultaten voor 2024 zijn onderverdeeld in:

- A. Platform & contentontwikkeling
- B. Promotie & publieksvoorlichting
- C. Onderzoek & monitoring
- D. Netwerk & samenwerking

A. Platform & contentontwikkeling

- Continuïteit techniek platform: operationele werkzaamheden voor werkend en up-to-date houden platform en doorontwikkeling platform;
- Contentontwikkeling: toevoegen 8 nieuwe producten met bijbehorende stoffen, afgestemd op de consumentendoelgroepen waarop komend jaar wordt gefocust;
- Borging content: controleren en actualiseren bestaande producten met bijbehorende stoffen vanuit het in 2022 herziene borgingsplan.

B. Promotie & publieksvoorlichting

- Uitbreiden promotie vanuit Waarzitwatin:
  - Uitvoeren en waar nodig ontwikkelen/aanpassen Waarzitwatin social media contentstrategie en a.d.h.v. contentkalender;
  - Uitvoeren 4 promotiecampagnes waarvan één nieuwe, gericht op de vier consumentendoelgroepen;
  - Doorlopende inzet op Search Engine Advertising (SEA);
  - Inzet PR-activiteiten op landelijke media, special interest media, vakmedia en/of wetenschapsjournalisten, nader te bepalen na extra stuurgroep september 2023.

- Continueren en waar nodig uitbreiden publieksvoorlichting over Waarzitwatin via stakeholders. Finetunen en Uitvoering plan van aanpak (2023) en ontwikkelen plan van aanpak nieuwe doelgroep en waar nodig ontwikkelen toolkit/materialen voor stakeholders m.b.t. nieuwe doelgroep.

C. Onderzoek & monitoring

- Notitie met resultaten uit de uitgevoerde stakeholdersanalyse (1 doelgroep);
- Onderzoeksrapport met resultaat van consumentenraadpleging / gebruikersonderzoek t.b.v. behoeftepeiling Waarzitwatin;
- Notitie met resultaat van monitoring effecten promotie- & voorlichtingsactiviteiten: webstatistieken, evaluatie promotiecampagnes, statistieken social media, SEA en PR-activiteiten.

D. Netwerk & samenwerking

- Tweewekelijks overleg van het team van schrijvers van RIVM en VeiligheidNL;
- Maandelijks projectoverleg tussen de projectleiders vanuit RIVM en VeiligheidNL;
- Kwartaal overleg tussen VWS, RIVM en VeiligheidNL;
- Twee Stuurgroep bijeenkomsten o.l.v. VWS;
- Een a twee Klankbordgroep bijeenkomsten en gedurende het jaar afzonderlijk contact onderhouden met de Klankbordgroep leden over voor hen relevante onderwerpen;
- Een bijeenkomst van de Redactieraad.

4.5 Tijdelijke uitbreiding basisfinanciering/ instellingssubsidie

Om bij te dragen aan actuele vraagstukken en de beleidsagenda worden een tweetal activiteiten voorgesteld als tijdelijke uitbreiding op de instellingssubsidie.

4.5.1 Signaleringsinstrument

Vanuit beleidsoogpunt is stevige, proactieve signalering van product-gerelateerde letsels essentieel. We willen goed en snel in kaart hebben welke productgroepen of producten leiden tot (ernstig) letsel en wat de actuele ontwikkelingen hierin zijn. Het continu veranderende aanbod van producten op de consumentenmarkt benadrukt het belang van proactieve signalering. Het Letsel Informatie Systeem (LIS) biedt mogelijk een goed vertrekpunt hiervoor.

In 2023 is een tool ontwikkeld voor de visualisatie van productgerelateerde letsels die op de SEH belanden. In 2024 zal VeiligheidNL hierop uitbouwen met nieuwe methoden om in een vroeger stadium te signaleren wanneer een (nieuw) product tot letsel leidt. Hierbij zal gebruik gemaakt worden van machine learning, het Letsel Informatie Systeem en (medisch) sociale media. We zullen de nieuwe methoden evalueren met betrokken stakeholders en aanpassingen maken op basis van de bevindingen. Tevens blijven we participeren en kennis delen en opdoen in het ingerichte signaleringsoverleg van de NVWA.

Resultaat

- Python en/of R scripts voor het scannen van (sociale media) teksten op productgerelateerd letsel, waar mogelijk ondersteund door de visualiseringstool.
- Actieve deelname aan signaleringsoverleg van NVWA en met andere partners.

4.5.2 Gedragsaspecten van veilig productgebruik

Het gedrag van de consument kan een grote rol spelen in het ontstaan van product-gerelateerd letsel. Uit resultaten van onderzoek naar trampoline ongevallen blijkt dat slachtoffers aangeven dat het gedrag in veel gevallen de oorzaak was van het ongeval⁴. Verdiepende gedragsanalyse onder jongeren laat zien dat verschillende gedragstechnieken gebruikt kunnen worden voor een mogelijke interventie⁵. Over het algemeen ontbreekt de kennis over de rol en het beïnvloeden van gedrag voor het verbeteren van veilig productgebruik. In 2024 zet VeiligheidNL zich in om deze kennis te vergroten. Hiermee geven we vervolg aan in 2023 ingezette activiteiten. Met onderzoek krijgen we meer inzicht in welke rol gedrag heeft bij het ontstaan van ernstige letsels met langdurige gevolgen uit LIS waar producten bij betrokken zijn.

Resultaten

- Gedragsreis uitvoeren op een product wat naar voren komt uit de top 10 van product-gerelateerd ernstig letsel (met langdurige gevolgen). Het resultaat is een gedragscode (overzicht van gedragsaspecten die een rol spelen bij veilig productgebruik) van 1 product wat kan leiden tot ernstig letsel;
- Een overzicht van aangrijpingspunten voor preventie om veilig gedrag te stimuleren bij trampoline-gebruik.

4.6 Overig gefinancierde projecten

De volgende projecten worden gefinancierd door het ministerie van IenW:

- Onderzoek prevalentie vuurwerkletsel rond oud en nieuw en beschrijven trends, risicogroepen en risicoproducten vuurwerkletsels. Hierbij werkt VeiligheidNL o.a. samen met InEen en de NVSHA.
- De ontwikkeling en uitvoering van het lespakket 4Vuurwerkveilig. Hierbij werkt VeiligheidNL onder andere samen met de vuurwerkbranche, brandweer en GGD-GHOR. In 2023 vindt tijdens de uitvoering een effectmeting van het lespakket naar het veilig omgaan met vuurwerk door basisschoolleerlingen plaats. De effectmeting heeft afgelopen jaarwisseling 2022-2023 plaatsgevonden en de resultaten zijn gerapporteerd in april 2023.

---

⁴ Branko Olij, Hidde Toet, Mieke Cotterink en Birgitte Blatter (2020) Aanleiding en gevolgen van trampoline-ongevallen - Vervolgonderzoek Letsel Informatie Systeem. VeiligheidNL

⁵ Duwtje (2023) Gedragsanalyse trampolinespringen in opdracht van VeiligheidNL.

5 Valpreventie ouderen

5.1 Inleiding

Iedereen wordt graag oud in goede of zo goed mogelijke gezondheid. Met het toenemen van de leeftijd neemt ook de mate van kwetsbaarheid toe, dat o.a. leidt tot letsels. Het aantal ouderen en ook de levensverwachting van ouderen neemt toe, de zogenoemde dubbele vergrijzing. Dat heeft ook zijn effect op het aantal letsels met veel persoonlijk leed en maatschappelijke kosten als gevolg.

Vallen is de meest voorkomende oorzaak van letsel door een ongeval bij ouderen. Iedere dag belanden er ruim 320 ouderen (65+) door een val op de Spoedeisende Hulp (SEH). Driekwart van deze ongevallen leidt tot ernstig letsel. Het aantal SEH-bezoeken vanwege een valongeval stijgt vooral vanwege de dubbele vergrijzing. Van de 85- plussers komt 1 op de 2 in een verpleeghuis terecht na een val en is het percentage ernstig letsel, verlies van kwaliteit van leven en medische kosten het grootst. Het risico op een val neemt toe met de leeftijd door verminderde fysieke activiteit, een verhoogd risico op ziekten en het toenemende gebruik van medicatie.

De gevolgen hiervan zijn enorm, zowel in persoonlijk leed als maatschappelijke (zorg)kosten. In 2020 waren de directe medische kosten als gevolg van een valongeval €1,1 miljard euro. Bij gelijkblijvend beleid nemen binnen 10 jaar (2030) de SEH-opnamen van ouderen met een val met 50% toe en verdubbelen de directe medische kosten (€ 2,4 miljard). Een eerste val leidt vaak tot een cyclus van letsel, verminderde mobiliteit, sociaal isolement (eenzaamheid), verslechterde voedingsstatus en meer vallen. Het zorgt voor grote druk op de al stijgende zorgvraag. Voor de ouderen zelf heeft dit vaak grote gevolgen voor hun zelfredzaamheid, de mogelijkheid om thuis te kunnen wonen en de kwaliteit van leven. Ze krijgen te maken met (langdurige) revalidatietrajecten en kunnen tijdelijk of zelfs helemaal niet meer zelfstandig thuis wonen.

Preventie van valongevallen is dus niet alleen belangrijk maar ook goed mogelijk. Er is o.a. vanuit de wetenschap veel bekend over wat werkt in valpreventie. Er zijn meerdere (kosten)effectieve interventies beschikbaar en valpreventie loont blijkt uit een eerder uitgevoerde Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) van Erasmus MC, Vilans en VeiligheidNL. Om ouderen zo lang mogelijk zelfstandig thuis te laten wonen is het op grote schaal uitvoeren van effectieve valpreventie activiteiten voor ouderen met een verhoogd valrisico essentieel om de druk op de zorg te verminderen en zelfredzaamheid van ouderen te behouden.

In februari 2023 is het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ondertekend en hierin zijn afspraken gemaakt over de Ketenaanpak Valpreventie. De gemeenten hebben de taak om de Ketenaanpak Valpreventie in te richten voor hun inwoners van 65 jaar en ouder met een verhoogd valrisico.

De ketenaanpak bestaat uit: opsporing (risico-inschatting), screening (valanalyse) en de inzet van erkende valpreventieve beweeginterventies, zo nodig aangevuld met medicatiebewaking, aanpak visus problemen, aanpak van voetproblemen en schoeisel, aanpassingen huis en omgeving, voedingsinterventie, educatieve interventies, psychologische interventies, medische behandeling van onderliggende ziektes en; actieve begeleiding en doorverwijzing naar structureel beweegaanbod.

Per 2023 krijgt jaarlijks 14% van alle thuiswonende ouderen (65+) een risico-inschatting. Per 2023 volgt jaarlijks 3% van alle thuiswonende ouderen (65+), waarbij verhoogd valrisico is vastgesteld, een erkende valpreventieve beweeginterventie. Deze inzet is noodzakelijk om de potentiële besparingen, onder andere binnen de Zvw, te kunnen realiseren. Dit is ook de minimale inzet om te komen tot minder meer druk op de zorg, waaronder SEH-bezoeken naar aanleiding van een val.

Met de afspraken in het GALA krijgt de landelijke aanpak van valpreventie stevig vorm. Samen met het ministerie van VWS zet VeiligheidNL zich in om de landelijke implementatie van valpreventie verder te brengen en de doelstellingen uit het regeerakkoord te halen. VeiligheidNL kan hierbij (voort)bouwen op veel kennis en (praktijk)ervaring ten aanzien van het vormgeven en opschalen van valpreventie in de praktijk en heeft een groot netwerk van stakeholders en professionals uit het werkveld.

5.2 Ambitie, doel en prioriteiten

Ambitie

VeiligheidNL is de expert op het gebied van valpreventie. Kennis uit wetenschap en praktijk vertalen we naar praktische adviezen en hulpmiddelen voor de praktijk. Vanuit deze expertrol en kennisbasis hebben we de ambitie om ons in te zetten voor het op landelijke schaal en op duurzame wijze implementeren van effectieve valpreventie.

Deze grootschalige landelijke implementatie vraagt intensievere samenwerking met, en inzet van, diverse stakeholders en professionals. Vanuit het programma valpreventie vervult VeiligheidNL een essentiële rol door het delen van kennis, expertise en een groot netwerk van partners.

Hierbij hebben we speciale aandacht voor ouderen met dementie en cognitieve stoornissen en ouderen met beperkte gezondheidsvaardigheden, lage SES en migratieachtergrond.

Doel

Het hoofddoel van het programma Valpreventie is het verminderen van de incidentie van ernstige valletsels in en om huis bij thuiswonende ouderen van 65 jaar en ouder.

Om dit doel te halen is het van belang dat meer ouderen bereikt worden met effectieve valpreventie activiteiten. De focus van de activiteiten richt zich op intermediairs die in aanraking komen met thuiswonende ouderen met een verhoogd valrisico (selectieve en geïndiceerde preventie). VeiligheidNL heeft voor 2024 de volgende prioriteiten vastgesteld.

Prioriteiten

Prioriteit 1: een stevige kennisbasis (kennisverzameling, -ontwikkeling en verrijking)

VeiligheidNL is dé expert op het gebied van valpreventie. Als kenniscentrum zorgt het voor een actuele kennisbasis én actuele cijfers rondom valletselincidentie en effectieve interventies om valletsel bij thuiswonende ouderen te voorkomen. Deze kennisbasis wordt up-to-date gehouden door het bijhouden van de wetenschappelijke literatuur. In 2024 wordt daarnaast specifiek aandacht gegeven aan kennis over methodieken en interventies bij ouderen met cognitieve stoornissen en dementie en ouderen met beperkte gezondheidsvaardigheden/lage SES of migratieachtergrond. Belangrijke basis voor de inzet van technologie bij valpreventie staat vastgelegd in de factsheet Valpreventie: technologie en innovatie. Technologische innovaties nemen een steeds belangrijkere rol in binnen de gezondheidszorg. De ontwikkeling hierin gaan snel en er komen steeds meer producten op de markt. In 2024 gaat aandacht uit naar verzamelen van kennis hoe technologische innovaties te benutten om de ketenaanpak op grotere schaal uit te voeren.

Prioriteit 2: het in samenwerking met relevante professionele en andere intermediaire doelgroepen (laten) ontwikkelen van (bewezen) effectieve methodieken en interventies

Valpreventie kent een stevige kennisbasis. Binnen prioriteit 2 wordt toegewerkt naar het toepassen van deze kennis ter verbetering van (bestaande) methodieken en interventies. In 2024 gaat specifiek aandacht uit naar het ontwikkelen van methodieken om ouderen met beperkte gezondheidsvaardigheden/lage SES en migratieachtergrond te bereiken voor valpreventie. Dit doen we samen met en voor professionals die een rol hebben in de uitvoer van valpreventie. Het opzetten, onderhouden en activeren van een netwerk van de juiste partners en professionals is hierbij van essentieel belang. Alleen zo kunnen we impact maken en een gedragsverandering realiseren.

Prioriteit 3: het agenderen, overdragen en toepasbaar maken van kennis, methodieken en interventies aan relevante professionele en andere intermediaire doelgroepen

Als expert op het gebied van valpreventie ondersteunen en activeren wij de belangrijkste professionals en partners bij het voorkomen van letsel bij thuiswonende ouderen met een verhoogd valrisico. Dit doen we door het actief delen van kennis via verschillende kanalen en toepassingen. Gezien de landelijke doelstelling in het GALA en de rol van de gemeente zal er specifiek aandacht gaan naar kennisoverdracht naar gemeenten.

5.3 Samenwerking en netwerk

De belangrijkste doelgroepen:

- Professionals in gemeentelijk en zorgdomein die een rol kunnen spelen in het signaleren van ouderen met een verhoogd valrisico, waaronder huisarts, POH-ouderen, praktijkverpleegkundigen, wijkverpleegkundigen/verzorgenden, thuiszorgmedewerkers, apothekemedewerkers, huishoudelijke hulp, WMO consulenten, welzijnsmedewerkers en ouderen adviseurs.

- Professionals in gemeentelijk en zorgdomein die een belangrijke rol spelen bij het uitvoeren van valpreventieactiviteiten, waaronder 1e lijns zorgprofessionals zoals (geriatrie)fysiotherapeuten, oefentherapeuten, podotherapeuten, ergotherapeuten, diëtisten en apothekers en professionals uit het sociaal domein zoals MBvO docenten en buurtsportcoaches.
- Professionals in het gemeentelijk domein die een belangrijke rol spelen bij de doorgeleiding naar vervolgaanbod na een valpreventief beweegprogramma, waaronder buurtsportcoaches en MBvO docenten.
- Professionals die een belangrijke rol spelen bij het opzetten en implementeren van de ketenaanpak valpreventie waaronder: beleidsmedewerkers van gemeente en GGD, regionale/lokale zorg coördinatoren en zorgverzekeraars.
- De belangrijkste samenwerkingspartners:
  - Beroepsverenigingen (KNGF, NVFG, V&VN, NVvPO, KNMP, Ergotherapie Nederland, VVOCM, NVD, NVKG, NVvP, NHG, LHV, LAEGO, WIJ buurtsportcoaches, VML, NL Actief)
  - Interventie eigenaren (Trimbos Instituut, St Maartenskliniek/NPI, Judobond)
  - Kennisorganisaties (RIVM, Kenniscentrum Sport en Bewegen, Voedingscentrum, Pharos, Movisie, Alzheimer Nederland, Vilans, Hersenstichting, NOOM)
  - Brancheorganisaties (ACTIZ, Zorgthuisnl, Sociaal Werk Nederland, VNG, VSG, Ineen, GGD/GHOR Nederland, ZN)
  - Ouderen- en belangenorganisaties (KBO/PCOB, ANBO, Ouderenfonds, Raad van Ouderen, MantelzorgNL, Osteoporosevereniging)
  - Netwerken (Consortium BeterOud, Zorg voor Beter en Dementie Netwerk Nederland)
  - Universiteiten/Hogescholen (Amsterdam UMC, HU, HvA, Hanzehogeschool Groningen)
  - Regionale ondersteuningsstructuren

5.4 Activiteiten en resultaten

Prioriteit 1: een stevige kennisbasis (kennisverzameling, -ontwikkeling en verrijking) (30%)

- In kaart brengen van kerncijfers valongevallen 2023 en actuele ontwikkelingen valproblematiek en gerelateerde kosten.
- Actuele relevante literatuur bijhouden en vastleggen in up-to-date kennis factsheets. Met specifieke aandacht voor de rol van voeding, alcohol en technologie.
- Kennis verzamelen over het aansluiten van methodieken en interventies bij ouderen met cognitieve stoornissen en dementie en ouderen met beperkte gezondheidsvaardigheden/lage SES of migratieachtergrond.
- Kennis verzamelen over in hoeverre de interventie TOM effectief is voor ouderen met een lage SES en of migratieachtergrond.
- Afronding van het in 2023 opgestarte verzamelen van kennis over de effectiviteit van Otago in de Nederlandse setting.

Prioriteit 2: het in samenwerking met relevante professionele en andere intermediaire doelgroepen (laten) ontwikkelen van (bewezen) effectieve methodieken en interventies (30%)

- Ontwikkelen van methodieken om de valpreventie voor ouderen met een lage SES, beperkte gezondheidsvaardigheden en migratieachtergrond te bevorderen.
- Toegepaste geleerde lessen ter verbetering van de implementatie van effectieve valpreventieve beweeginterventies (o.a. implementatieonderzoek Otago, implementatieonderzoek In Balans).
- Toepassen opgehaalde kennis ter verbetering van de implementatie van de digitale valanalyse

Prioriteit 3: het agenderen en overdragen en toepasbaar maken van kennis, methodieken en interventies aan relevante professionele en andere intermediaire doelgroepen (40%)

- Implementeren module valpreventie voor professionals in reguliere opleidingen.
- Up to date houden van themaspecifieke informatie over valpreventie en valpreventie interventies op zowel loketgezondleven.nl als in de interventie database. Indienen van kansrijke interventies voor erkenning en hererkenning van reeds erkende interventies. Delen van relevante informatie via de nieuwsbrief van het RIVM (LOT). In 2024 wordt de interventie Otago ingediend voor hererkenning.
- Versterken en onderhouden van het netwerk ten behoeve van toepasbaar maken van kennis over het bereiken van risicogroepen (ouderen met beperkte gezondheidsvaardigheden/migratieachtergrond en ouderen met cognitieve stoornissen en dementie).
- Verspreiden van kennis en informatie (agendasetting, kennisoverdracht, deskundigheidsbevordering, perspectief bieden en implementeren) door o.a.:
  - Creëren, publiceren en beheren content via website, nieuwsbrieven, LinkedIn Kennisnetwerk, ZorgVoorBeter, Beteroud en Valsymposium.
  - Presentaties/workshops/webinars over relevantie, opbrengst en geleerde lessen van implementatie en uitvoering van effectieve valpreventie in de praktijk.
  - (Vak)Publicaties (voor de relevante doelgroepen) met relevantie, opbrengst en/of geleerde lessen uit de praktijk (o.a. publicatie over Otago onderzoek)
- Op basis van kennis over wat werkt in wetenschap en praktijk de handreiking ketenaanpak Valpreventie doorontwikkelen en updaten.

5.5 Tijdelijke uitbreiding basisfinanciering/ instellingssubsidie

Activiteiten

Om bij te dragen aan actuele vraagstukken rondom maatregelen uit het regeerakkoord stellen we activiteiten voor als tijdelijke uitbreiding op de instellingssubsidie.

5.5.1 Landelijke Ketenaanpak Valpreventie bij ouderen

In 2023 is VeiligheidNL gestart met de extra activiteiten om invulling te geven aan de in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) verwoorde ambitie op het gebied van valpreventie. Hiervoor wordt nauw samengewerkt met alle betrokken stakeholders. Via dit voorstel vragen we voor 2024 een tijdelijke uitbreiding op de instellingssubsidie aan om deze activiteiten voort te zetten om bij te dragen aan de realisatie van de doelen uit het GALA. De activiteiten worden in de volgende paragrafen nader toegelicht.

Achtergrond

In december 2021 verscheen het coalitieakkoord, waarin valpreventie bij ouderen is opgenomen als kostenbesparende maatregel. Die maatregel gaat gepaard met een forse ambitie op valpreventie. Dit betekent concreet dat er vanaf 2023 jaarlijks (en daarna per jaar iets oplopend) 500.000 mensen met valrisico opgespoord moeten worden, waarvan 270.000 een multifactoriële valrisicobeoordeling krijgen en daarvan 90.000 mensen deelnemen aan effectief valpreventief (beweeg)aanbod.

Om de landelijke implementatie van valpreventie te versnellen heeft VeiligheidNL aan VWS in 2022 een kennis gestuurde programmatische aanpak voorgesteld. Niet alle partijen staan qua kennis, ervaring, intentie en inzetbare capaciteit op hetzelfde startpunt. Hierbij is het van belang dat iedereen die te maken heeft met ouderen (met een valrisico) wordt toegerust om aan de slag te gaan/ invulling te geven aan zijn of haar rol bij effectieve valpreventie. Om dit voor elkaar te krijgen is meer en actuele kennis nodig over hoe landelijk deze opschaling en implementatie gerealiseerd kan worden.

De activiteiten sluiten aan bij de rol die VeiligheidNL als kenniscentrum letselpreventie (en meer specifiek valpreventie) heeft en bij eerdere en bestaande activiteiten voor dit thema. Het vergaren en delen van kennis kan goed gecombineerd en geborgd worden via bestaande kanalen en instrumenten die VeiligheidNL al heeft voor eerstelijns professionals en beleidsmedewerkers van GGD en gemeente.

Activiteiten en resultaten

Op basis van de beschrijving van de Ketenaanpak Valpreventie zijn concrete activiteiten geformuleerd in aanvulling op de reguliere activiteiten die VeiligheidNL voor valpreventie uitvoert waarvoor middels deze aanvraag een tijdelijke uitbreiding op de instellingssubsidie wordt voorgesteld. Alle kennis, resultaten en of publicaties komen publiekelijk beschikbaar en worden gedeeld om niet.

Prioriteit 1: een stevige kennisbasis (kennisverzameling, -ontwikkeling en verrijking)

- In 2023 is een casestudy uitgevoerd om met behulp van machine learning het valrisico te voorspellen. In 2024 willen we verder gericht kennis verzamelen over randvoorwaarden om datascience toe te passen voor het opsporen en screenen van valrisico om potentiële

risicogroepen beter en sneller te identificeren. Het verder verkennen van de inzet en doelmatigheid van technologie en of toepassingen daarvan voor valpreventie, kan mogelijk in de toekomst zorgcapaciteit voor taken uit de ketenaanpak besparen.

- Onderzoek naar indicatiestelling valpreventieve beweeginterventies: Vanaf 2024 zijn valpreventieve beweeginterventies verzekerde zorg voor ouderen met onderliggend lijden. Dit n.a.v. het advies van het Zorginstituut. Dit advies was nieuw t.o.v. de staande praktijk. Om dit naar de praktijk te brengen is in 2023 is een beslisboom ontwikkeld die helpt bij de indicatiestelling voor een valpreventieve beweeginterventie vergoed vanuit de ZVW. Op dit moment is nog onvoldoende goed bekend wat de uitvoerbaarheid en validiteit is van de indicatiestelling in de praktijk. Door praktijkonderzoek wordt hier kennis over verzameld en volgen mogelijk aanbevelingen voor verbetering van de indicatiestelling en/of t.b.v. vergroten van de toepasbaarheid in de praktijk.
- De ketenaanpak valpreventie heeft de aanbevelingen over de risicostratificatie uit de wereldrichtlijn overgenomen waardoor er nu onderscheid gemaakt wordt in laag, matig en hoog risico. Op dit moment is nog onvoldoende bekend over de omvang en kenmerken van deze specifieke risicogroepen. Meer kennis hierover is nodig voor een effectieve implementatie van de ketenaanpak. We onderzoeken de omvang en specifieke kenmerken van deze risicogroepen en hoe deze groepen goed bereikt kunnen worden.
- In het GALA is expliciet opgenomen dat gemeenten een rol hebben in het equiperen en voorlichten van mantelzorgers bij het opsporen en ondersteunen van ouderen met een valrisico. In samenwerking met o.a. Vilans en MantelzorgNL kennis verzamelen over hoe mantelzorgers beter betrokken kunnen worden bij het signaleren van valrisico.
- Verzamelen, analyseren en verwerken van data ten behoeve van de landelijke monitoring ketenaanpak valpreventie, waaronder zorgdragen voor registratie van opgeleide Otago Instructeurs en In Balans docenten.

Prioriteit 2: het in samenwerking met relevante professionele en andere intermediaire doelgroepen (laten) ontwikkelen van (bewezen) effectieve methodieken en interventies

- Kennisdeling en expertiseontwikkeling: actief inbrengen van kennis over valongevallen en effectieve valpreventiemethoden in de verschillende werkgroepen vanuit de Ketenaanpak Valpreventie en het landelijk programmateam. Daarnaast voeren van stakeholdergesprekken, beantwoorden van kennisvragen en richten we ons op implementatievraagstukken over valpreventie.
- De ontwikkelingen rondom technologische innovaties gaan snel en er komen steeds meer producten op de markt. E-health apps kunnen bijdragen aan de motivatie en het blijven volhouden van beweegoefeningen. In samenwerking met de HU doen we onderzoek naar hoe een blended vorm van valpreventieve beweeginterventies ingezet kan worden, we benutten hiervoor de samenwerking met Healthtrain in het kader van het blended Otago oefenprogramma. Deze kennis zal onder andere verwerkt worden in de reeds bestaande kennisfactsheet Beweeginterventies en indien relevant technologie t.b.v. valpreventie.

- Het zorginstituut heeft geïdentificeerd dat ouderen met een verhoogd valrisico zonder onderliggende of bijkomende problemen een valpreventieve beweeginterventie zelfstandig of onder begeleiding van een gecertificeerde aanbieder in het gemeentelijk domein kunnen volgen. Op dit moment is er in Nederland nog geen erkend individueel (zelfstandig uitvoerbaar) valpreventief beweegaanbod beschikbaar. Standing Tall is een digitaal thuisoefenprogramma voor ouderen met een verhoogd valrisico dat in Australië is ontwikkeld en onderzocht op uitvoerbaarheid en effectiviteit. Door middel van onderzoek wordt verkend of en in hoeverre een dergelijke zelfstandig uitvoerbare valpreventie beweeginterventie ook in Nederland toegepast kan worden en wat de randvoorwaarden daarvoor zijn. Deze kennis zal onder andere verwerkt worden in de reeds bestaande kennisfactsheet Beweeginterventies en indien relevant technologie t.b.v. valpreventie.
- Doorontwikkelen van een digitale signaleringstool voor het opsporen van ouderen met valrisico en onderzoeken hoe deze tool kan bijdragen aan het effectief opsporen van ouderen met valrisico. Dit is een belangrijk middel om tijdig en gericht preventieve maatregelen te kunnen nemen.
- In het verlengde van de duiding van het zorginstituut zijn in 2023 veel gesprekken gevoerd over de uitvoering van de valrisicobeoordeling door andere professionals dan de huisarts en wijkverpleegkundige. Uit die gesprekken komt naar voren dat mogelijk ook paramedici de valrisicobeoordeling kunnen uitvoeren. Hiervoor wordt in 2023 een competentieprofiel opgesteld. Op basis van o.a. het competentieprofiel wordt onderzocht hoe paramedici beter toegerust kunnen worden om de valrisicobeoordeling af te nemen, aanbevelingen daaruit kunnen toegepast worden op implementatie van de ketenaanpak en de tools die beschikbaar zijn.

Prioriteit 3: het agenderen en overdragen en toepasbaar maken van kennis, methodieken en interventies aan relevante professionele en andere intermediaire doelgroepen

- Uit een eerdere publicatie is gebleken dat valpreventie binnen verpleeghuizen ook kosteneffectief is. In 2023 is een inventarisatie gedaan naar de stand van zaken van valpreventie in verpleeghuizen. De opgedane kennis hierover wordt in 2024 gedeeld door o.a. delen van praktijkvoorbeelden, webinars en congressen.
- De SEH is een belangrijke vindplek voor ouderen met een verhoogd valrisico. De groep patiënten met letsel na een val is ook de groep waarbij preventie van een herhaalde val belangrijk is. Een eerdere val is de belangrijkste voorspeller voor hernieuwd vallen. In 2023 wordt een verbeterplan opgesteld te verbetering van signaleren van valrisico op de SEH en het maken van regionale afspraken met ketenpartners over de uitvoer en taakverdeling van valpreventie. De opgedane kennis hierover zal in 2024 verspreid worden.
- Organiseren en uitvoeren van de landelijke Valpreventieweek
- Kennis delen met betrekken tot bereiken en motiveren van ouderen. Deze kennis kan specifiek benut worden bij de landelijke communicatie aanpak richting ouderen.
- Actieve deelname aan/ voorbereiden en uitvoeren van inhoudelijke bijeenkomsten van het leernetwerk valpreventie ten behoeve van versterking kennisinfrastructuur GGD.

- Implementatieondersteuning ketenaanpak Valpreventie bij gemeenten, op basis van plan van aanpak 2^e helft 2023. Hieronder valt onder andere:
  - Deelname aan het ondersteuningsteam VNG.
  - Delen van kennis en versterken van de vaardigheden van professionals om de doelen uit het GALA te halen, door middel van webinars, presentaties, toolkit met communicatiemiddelen, workshops, opfriscursussen en e-learnings.
  - Ophalen en delen van praktijkvoorbeelden van de implementatie ketenaanpak valpreventie.
  - Training projectleiders
  - Regiobijeenkomsten en advies op maat
  - Opschalen ondersteuning ten behoeve van de uitvoerbaarheid interventies
  - In samenwerking met Vektis opzetten van een registratie voor geschoolde professionals (Otago, In Balans, VVT, Valanalyse)

5.6 Overige gefinancierde projecten

- VeiligheidNL is betrokken bij de implementatie van de interventie Thuis Onbezorgd Mobiel (TOM) in onder andere de gemeente Rotterdam. In de gemeente Rotterdam doet VeiligheidNL onderzoek naar de haalbaarheid en effectiviteit van TOM onder de doelgroep lage SES en/of migratieachtergrond.
- VeiligheidNL is betrokken bij onderzoek van o.a. Amsterdam UMC onder frequentevallers die op de SEH komen. Er wordt onderzocht in hoeverre 'shared decision making' kan helpen bij de motivatie voor en deelname aan preventie aanbod. Daarnaast zal er worden gekeken of het mogelijk is om een risicoprofiel rondom frequentevallers op te stellen, waarbij ook voeding zal worden meegenomen.
- Hiernaast organiseert VeiligheidNL diverse trainingen en het jaarlijkse Valsymposium. Deze dragen allen bij aan het vergroten van bewustwording, kennis en vaardigheden van professionals over valpreventie. Deze trainingen en bijeenkomsten worden niet gefinancierd vanuit de instellingssubsidie en worden volledig gedekt vanuit overige inkomsten (bijdragen sponsors en deelnemers).
- In 2023 ontving VeiligheidNL een aanvulling op de instellingssubsidie om de landelijke implementatie van valpreventie zoals opgenomen in het regeerakkoord verder voor te bereiden. Op basis van de Ketenaanpak Valpreventie wordt gekeken welke rol VeiligheidNL de komende jaren zal invullen voor de landelijke uitrol waarvoor aanvullende financiering noodzakelijk is.

6 Sportblessurepreventie

6.1 Inleiding

Sporten is leuk, sporten (en sportief bewegen) is gezond. Niet voor niets heeft de Rijksoverheid als doel gesteld dat 75 procent van de Nederlanders in 2040 aan de beweegrichtlijnen moet voldoen. Dat betekent dat veel mensen, ongeveer 5,5 miljoen, in beweging moeten gaan komen. Naast dat meer mensen in beweging moeten komen is het ook van belang dat de bestaande groep aan het sporten en in beweging blijft. Het doen aan sport levert namelijk een grote bijdrage aan het voldoen aan de beweegrichtlijnen. Uit berekeningen van het RIVM blijkt dat 70% van de sporters voldoet aan de beweegrichtlijnen.

De ambitie van Team Sport van VeiligheidNL is mensen aan het sporten houden. In 2022 heeft op een totaal van 4,3 miljoen blessures ongeveer 2,6 miljoen blessures geleid tot enige mate van sportverzuim, resulterend in ongeveer 50 miljoen dagen sportverzuim. Tevens bleek uit nieuw onderzoek dat in 2021-2022 één op de vier geblesseerde sporters gestopt waren met de sport waarin zij de blessure opliepen. Na de behandeling en lange herstelperiode vond 70% van de sportuitvallers hun weg wel weer terug naar het sportveld, hetzij door te kiezen voor een andere sport, de blessuresport op een aangepaste manier uitvoeren of doordat zij naast hun blessuresport nog andere sporten deden en die zijn blijven doen. Dertig procent van de sportuitvallers stopte na hun blessure echter helemaal met sporten, en ook grotendeels met bewegen. En dat willen we voorkomen.

In 2023 hebben onze activiteiten in het teken gestaan van kennisontwikkeling en agendasetting ten aanzien van sportverzuim en sportuitval, en het bepalen van risicogroepen hiervoor. Daarnaast zijn we het gesprek aangegaan met sporters die verzuimen of zijn uitgevallen om na te gaan hoe we hen beter kunnen helpen om (sneller) terug te keren op de sportvelden. De blessurepreventieve interventies van VeiligheidNL zijn tegen het voetlicht van sportverzuim en sportuitval gehouden, en hebben we een Webinar voor sportbonden georganiseerd om samen met hen te kijken hoe sportverzuim en sportuitval verminderd kan worden.

6.2 Doel, ambitie en prioriteiten

Doel

VeiligheidNL werkt aan gezondheidsbevordering door sportverzuim (tijdelijk) en sportuitval (definitief) als gevolg van sportblessures te verminderen of te voorkomen, zodat mensen langer kunnen blijven sporten en bewegen. Dat doen we door het stimuleren van een verantwoorde sportbeoefening en door het stimuleren van een efficiënte doorverwijzing vanuit (para)medische zorg naar passende sport- en beweegactiviteiten. Daarvoor werken we als expert samen met, en delen we onze kennis over sportblessures en verantwoorde sportbeoefening met professionals en organisaties die werkzaam zijn in de sport- en beweegsector en de (eerstelijns) zorg.

We richten ons met name op die takken van sport waarvan we weten dat (beginnende) sporters een hoger risico hebben op langdurig sportverzuim of sportuitval.

Ambitie

De ambitie van Team Sport van VeiligheidNL is mensen aan het sporten houden. We werken aan gezondheidsbevordering door sportverzuim (tijdelijk) en sportuitval (definitief) als gevolg van sportblessures te verminderen of te voorkomen, zodat mensen langer kunnen blijven sporten en bewegen. Om de doelstellingen van de Rijksoverheid op het gebied van bewegen te realiseren, is het essentieel dat de aandacht voor het stimuleren van meer bewegen en sporten altijd gepaard gaat met informatie over hoe dit verantwoord te doen. Want alleen dan wordt onnodig sportverzuim en sportuitval voorkomen. Als er toch sprake is van sportuitval, is een goede doorverwijzing naar anderen beweegactiviteiten van belang, zodat wel voldaan blijft worden aan de beweegrichtlijn.

Prioriteiten

1. Kennis over preventie van sportblessures in relatie tot sportverzuim en sportuitval uitbreiden en verdiepen

Sportblessures zijn een veel voorkomende reden om te stoppen met sporten. Zo blijkt uit onderzoek dat ongeveer 1 op de 5 sporters die sportdeelname staakt dat doet vanwege een blessure. Sporters vinden blessures het meest vervelend als ze moeten stoppen met sporten, medische zorg nodig hebben, of dagelijkse activiteiten niet kunnen uitvoeren. Een andere studie naar sportuitval liet zien dat in een periode van 2 jaar 27% van de geblesseerde sporters was gestopt met de sport waarin de blessure ontstond. Om deze negatieve impact van een blessure, het sportverzuim en sportuitval, te verminderen, blijven we in 2024 onze kennis op dit thema verdiepen. Dit doen we onder andere door de verschillen tussen beginnende en gevorderde sporters in kaart te brengen. Daarnaast diepen we het gedrag van specifieke risicogroepen verder uit. De input uit deze onderzoeken helpt ons om veilig sportgedrag te stimuleren en/of de negatieve gevolgen van een blessure te verminderen.

2. Samenwerken en ontwikkelen van effectieve preventiestrategieën

Om het aantal blessures terug te dringen is samenwerking tussen veel partijen noodzakelijk. We gaan samenwerkingen aan met onder meer organisaties die sporters en trainers van de geprioriteerde sporttakken bereiken en opleiden. Hierbij verbinden we onze kennis en expertise aan de kennis en expertise van partijen die rechtstreeks met de sporters in contact staan. Op deze wijze werken we met elkaar aan de implementatie van verantwoorde sportbeoefening en komt er meer aandacht voor een verantwoorde sportbeoefening, en de problematiek rondom, en de aanpak van preventie van sportblessures. Het is niet vanzelfsprekend dat sporters die (tijdelijk) hun sport niet meer kunnen beoefenen vanwege een blessure, in beweging blijven.

Het is daarom belangrijk dat er meer aandacht (o.a. in de eerstelijns zorg) komt voor het doorverwijzen van sporters die (tijdelijk) niet meer hun sport kunnen beoefenen naar een andere vorm van bewegen of sport die wél te beoefenen is. Hierdoor kunnen geblesseerde sporters behouden blijven voor de sport en in beweging blijven.

3. Als experts agenderen van inzichten en oplossingsrichtingen

We zijn zichtbaar en toegankelijk voor onze samenwerkingspartners op het thema sportblessurepreventie. We adresseren belangrijke vraagstukken en inzichten op basis van ons onderzoek bij relevante doelgroepen, waardoor de aanpak van sportverzuim en sportuitval door sportblessurepreventie on top of mind is en blijft, en benoemen wat we noodzakelijk achten voor de verbetering van verantwoorde sportbeoefening. We geven duiding aan de problematiek van sportverzuim en sportuitval door sportblessures door een verbinding te maken met andere maatschappelijke opgaven zoals het voldoende bewegen en het bevorderen van de gezondheid van Nederlanders, en het tegengaan van arbeidsverzuim.

6.3 Samenwerking en netwerk

Team Sport heeft een breed netwerk waarmee wordt samengewerkt of waarmee kennis gedeeld kan worden. Hieronder staan de belangrijkste doelgroepen en partners genoemd:

Doelgroepen om onze kennis mee te delen:

- VWS
- RIVM (loketgezondleven.nl)
- Intermediairs zoals (sport) beleidsmakers , onderzoekers, trainers/coaches , buurtsportcoaches
- Universiteiten/hogescholen
- (para) medici zoals (sport) fysiotherapeuten, huisartsen, sportartsen, sportmasseurs
- Sportbonden
- Sportraad
- Brancheorganisaties van (para) medische beroepen (VSG, KNGF, NVFS, NGS)
- KVLO
- NOC*NSF
- POS
- Sporters
- Pers/media
- Sporters (indirect en waar nodig direct)

Samenwerkingspartners voor kennisontwikkeling:

- RIVM
- Universiteiten/hogescholen
- Sportbonden
- Mulier Instituut

Samenwerkingspartners voor ontwikkeling effectieve preventiestrategieën:

- Universiteiten/hogescholen
- Sportbonden
- Brancheorganisaties van (para) medische beroepen (VSG, KNGF, NVFS, NGS)
- Kenniscentrum Sport en bewegen
- NOC*NSF
- POS
- Sportkracht 12
- Athletic Skills Company
- Commerciële partijen

Om een zo breed mogelijk draagvlak te creëren en dit te continueren om sportverzuim en sportuitval door sportblessures te voorkomen heeft VeiligheidNL met de Atletiekunie, de KNSB en Athletic Skills Company een samenwerking voor drie jaar vastgelegd, waarin kennisontwikkeling, kennisdeling en deskundigheidsbevordering de belangrijkste onderdelen zijn. In de komende jaren wordt ingezet op meer van dit soort samenwerkingen om sportblessurepreventie meer te borgen in het beleid van o.a. sportbonden en andere relevante organisaties.

Sportinnovator, ZonMw en VeiligheidNL hebben in 2023 gezamenlijk de challenge voor trainingsbewustzijn bij beginnende hardlopers uitgeschreven. Hierin zal VeiligheidNL in 2024 de coaching en advisering bij het uitvoeren van de gehonoreerde projecten op zich nemen en de challenge evalueren.

6.4 Activiteiten en resultaten

Prioriteit 1: Kennis over preventie van sportblessures in relatie tot sportverzuim en sportuitval uitbreiden en verdiepen

Belangrijke activiteiten zijn:

- *Monitoring van sportblessures*
Jaarlijks brengen we, op basis van de Leefstijlmonitor en het Letsel Informatie Systeem (LIS), de actuele stand van zaken rondom sportblessures in Nederland in kaart. Deze rapportage wordt in afstemming met het ministerie van VWS opgesteld. Naast de nieuwste cijfers, wordt er ook gekeken naar trends in de afgelopen tien jaar.
- *Vervolgonderzoek voorkomen (langdurig) sportverzuim en sportuitval*
In dit vervolgonderzoek brengen we de verschillen tussen beginnende en gevorderde sporters in kaart als het gaat om het oplopen van sportblessures die leiden tot sportverzuim en sportuitval. Dit doen we in eerste instantie met een uitgebreide vervolganalyse over de verkregen data van 2022 en 2023. In 2024 zal de dataverzameling van het onderzoek naar sportverzuim afgerond worden, waarna uitgebreide analyse plaats kan vinden. Naast een algemene analyse om de hoofdvragen van het onderzoek te beantwoorden, zullen we ook vervolganalyses uitvoeren op subthema's. Eén van deze

thema's is de blessurelocatie 'knie'. Uit zowel de jaarrapportage 2022, het onderzoek naar sportuitval én het onderzoek naar sportverzuim blijkt dat dit de belangrijkste blessurelocatie is. Ook de vele media aandacht voor knieblessures (met name voorste kruisbandblessures) geeft het belang van dit onderwerp weer. Op basis van onze eigen data worden risicogroepen in Nederland in kaart gebracht, waarna een uitgebreid literatuuronderzoek wordt ingezet om na te gaan wat er voor deze groepen al aan preventie beschikbaar is.

- *Kwalitatief onderzoek om gedrag specifieke risicogroep(en) verder in kaart te brengen*
Om goed zicht te krijgen op risicogedragingen voeren we kwalitatief doelgroeponderzoek uit bij de risicogroepen voor sportblessures die leiden tot sportverzuim of sportuitval. Dit onderzoek levert input ten aanzien van behoeften, drijfveren, bevorderende en belemmerende factoren ten aanzien van veilig sportgedrag om op die manier input te leveren voor preventie. Op basis van de kwantitatieve analyses wordt de doelgroep voor dit onderzoek vastgesteld. Dat kan een specifieke groep sporters zijn, maar bijvoorbeeld ook fysiotherapeuten of andere (para)medici indien we de impact van een blessure willen verminderen.
- *Voortzetten verkenning van de mogelijkheden voor het opzetten van een pilot voor het verkrijgen van data van fysiotherapeuten, ter verrijking van bestaande data*
Fysiotherapeuten zijn de belangrijkste behandelaren van sportblessures. Van de geblesseerde sporters in 2021 is 48 procent medisch behandeld aan één of meerdere blessures, waarvan 75 procent (mede) werd behandeld door een fysiotherapeut. Om meer inzicht te verkrijgen in de oorzaak van de blessure, de duur van het sportverzuim en de zorgkosten zijn data van fysiotherapeuten een belangrijke aanvulling. In 2023 zijn er eerste verkennende gesprekken geweest. Deze gesprekken hebben nog niet tot een daadwerkelijke pilot geleid. Daarom willen we deze activiteit voortzetten in 2024.
- *Monitoren van wetenschappelijke kennis omtrent sportblessures en preventie*
Voor het up-to-date houden van de kennis omtrent sportblessures en sportblessurepreventie, monitoren we de wetenschappelijk publicaties, en bezoeken we en leveren we een bijdrage aan symposia en congressen.
- *Expertraadpleging voor preventiekeuzes n.a.v. de sportverzuimcijfers*
In 2022 zijn we gestart met een grootschalig onderzoek om sportverzuim na een sportblessure beter in kaart te brengen. Dit onderzoek dient samen met het onderzoek naar sportuitval en de jaarlijkse sportblessurecijfers als input voor het beantwoorden van het vraagstuk welke blessures willen en kunnen we voorkomen. Hiertoe willen we de resultaten uit het verzuimonderzoek voorleggen aan experts op gebied van sportblessurepreventie, om samen tot een gedragen keuze te komen en preventiestrategieën te optimaliseren of ontwikkelen.

Prioriteit 2: Samenwerken en ontwikkelen van effectieve preventiestrategieën

Belangrijke activiteiten zijn:

- *Samenwerkingsverbanden met sportorganisaties opzetten, onderhouden en uitbreiden*
We gaan de samenwerking onderhouden, starten en/of intensiveren met een aantal organisaties in de sport- en beweegsector van die takken van sport waar (beginnende) sporters een hoger risico hebben op langdurig sportverzuim of sportuitval. In het najaar van 2023 is er in samenwerking met NOC*NSF een webinar Verantwoord Sporten gehouden, met verschillende deelnemende organisaties zullen we nadrukkelijk samenwerkingen zoeken en gezamenlijke doelen stellen. Daarnaast zal ook het visiedocument Sportblessurepreventie van NOC*NSF ons input geven voor verdere samenwerking met NOC*NSF, sportbonden en andere sport gerelateerde organisaties welke o.a. aangesloten zijn bij POS en/of Sportkracht 12.
- *Samenwerking intensiveren met afdelingen sportgeneeskunde en eerstelijns zorg om o.a. gezamenlijk een doorverwijzingsmethodiek te ontwikkelen om sporters na een blessure te helpen (al dan niet binnen de eigen sport) terug te keren in de sport*
In 2023 zijn de eerste gesprekken geweest met Sportgeneeskunde, KNGF en NVFS en is er meer bekend, n.a.v. onze onderzoeken, over sportuitval en sportverzuim. Aan de hand van deze informatie willen we invulling geven aan de ontwikkeling van een doorverwijzingsmethodiek voor de geblesseerde sporter. Reden is dat geblesseerde sporters een drempel kunnen ervaren om terug te keren op het sportveld of op hun oude sportniveau, bijvoorbeeld uit angst voor een nieuwe blessure. De kans op definitieve sportuitval willen we verkleinen door een doorverwijzingsmethodiek te ontwikkelen, zodat geblesseerde sporters naar een andere vorm van bewegen of andere sport worden geleid die wel te beoefenen is, zodat ze behouden blijven voor de sport en in beweging blijven.
- *Het continueren, borgen en/of aanpassen van huidige lopende interventies naar het voorkomen van langdurig sportverzuim of sportuitval en het verkennen van nieuwe interventieprojecten*
Hieronder valt het behouden van de huidige interventies Versterk je Enkel, VoetbalFit, VolleyVeilig, WU hockey en playgrounds En de nauwe betrokkenheid en bijdrage aan hardlopen.nl inclusief de borging van de RunFitCheck. De app 'Hoofdletsel in de Sport' wordt onderzocht hoe deze aangepast kan worden naar de huidige richtlijnen. Daarnaast verkenning, binnen de financiële mogelijkheden, van interventieprojecten voor het voorkomen van sportuitval en sportverzuim, bijvoorbeeld bij hardlopen, wielrennen/MTB, bewegingsonderwijs en schaatsen/skeelers, tennis of gericht op knieblessures. De uitkomsten van de in 2023 uitgevoerde onderzoeken binnen het onderdeel kennisontwikkeling worden hierin meegenomen.
- *In kaart brengen van nieuwe manieren van sportblessurepreventie en het meten van behandelingen gerelateerd aan sportblessures in samenwerking met bedrijven die werken op het gebied van sportblessures en technologie*
In kaart brengen welke nieuwe technologie een bijdrage kan leveren ten behoeve van

vroeg signalering en/of effectieve preventie om te komen tot één of twee topics waar we verwachten dat dit belangrijke bijdrage kan leveren aan blessurepreventie. Via ZonMw Sportinnovator wordt dit middels een challenge gedaan voor sportuitval bij hardlopen. Voor het in kaart kunnen brengen waar de mogelijkheden zitten voor de breedtesport bij andere sporten willen we kijken of we hiervoor in aanmerking kunnen komen voor een subsidie voor ZonMw Sportinnovator Ideation (marktverkenning).

Prioriteit 3: Als experts agenderen van inzichten en oplossingsrichtingen

Belangrijke activiteiten zijn:

- *Samenbrengen van het netwerk om blessurepreventie te (blijven) agenderen*
Jaarlijks overleg met experts op het gebied van sport, zorg en onderzoek, om te zorgen dat blessurepreventie in het kader van het voorkomen van sportverzuim en sportuitval voldoende aandacht krijgt. Denk aan netwerken als het platform monitoring sportblessures en netwerk sportblessurepreventie. Daarnaast zullen we een netwerk Verantwoord Sporten opzetten. Na het webinar Verantwoord Sporten (najaar 2023) willen we hieraan een vervolg geven met als thema, hoe Verantwoord Sporten in te zetten in de praktijk voor intermediairs richting de sporter.
- *Deelname aan congressen en bijeenkomsten*
We participeren in Nederlandse, Europese en mondiale relevante bijeenkomsten en relevante samenwerkingsverbanden op het gebied van sportblessurepreventie. Daar waar mogelijk en relevant presenteren we uitkomsten van onze onderzoeken en onze inzichten/adviezen en werken we aan voorlichting en deskundigheidsbevordering. Onze focus ligt daarbij op het adresseren van het belang van bewezen effectieve interventies en de noodzaak om in te zetten op gedragsverandering, met name bij (specifieke) risicogroepen.
- *Publicatie van (wetenschappelijke) artikelen*
We schrijven artikelen en delen onze inzichten in rapporten via onze eigen website (www.veiligheid.nl) en overige relevante kanalen. We ondersteunen de sport- en beweegsector door het 'uitserveren' van kennis aangaande het voorkomen van sportverzuim en combineren dat met de sporttechnische kennis van de sport- en beweegsector om zo samen een goede voorlichting te realiseren.
- *Contentontwikkeling en -verspreiding via owned, paid en earned media*
Via owned, paid en earned media informeren we vanuit onze expertrol de partners, collega's en opdrachtgevers uit het werkveld over onze nieuwste inzichten en resultaten. We ontwikkelen content (en materialen) voor intermediairs op uitvoerend en beleidsbepalend niveau binnen de sport- en beweegsector en de (eerstelijns) zorg. Tevens bevorderen we de zichtbaarheid van onze expertise voor intermediairs en samenwerkingspartners.

7 Gehoorschadepreventie

7.1 Inleiding

Het gehoor is een onmisbaar zintuig, onder andere om te communiceren, veilig te werken, je veilig voort te bewegen in de wereld om je heen en om te genieten van muziek. Niet iedereen kan genieten van een gezond gehoor. Zo blijkt uit diverse onderzoeken dat ongeveer één op de zeven kinderen tussen negen en elf jaar al beginnende gehoorschade heeft. Dit heeft niet alleen op jonge maar ook op oudere leeftijd consequenties. Uit onderzoek van VeiligheidNL en het Erasmus MC blijkt dat één op de acht Nederlanders boven de 40 jaar aanzienlijk gehoorverlies heeft.

Gehoorschade is ernstig, onomkeerbaar en kan zich uiten als gehoorverlies, tinnitus, overgevoeligheid voor, of vervormde waarneming van geluid en heeft verstrekkende gevolgen voor het individu en de maatschappij. Gehoorschade kan bijvoorbeeld leiden tot communicatie- en concentratieproblemen, verhoogde bloeddruk, slaapproblemen, vermoeidheid, verminderde (leer)prestaties, depressie, sociaal isolement en (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid. Deze gevolgen kunnen een negatieve impact hebben op de opleidingskansen van jongeren en leiden tot een slechtere uitgangspositie op de arbeidsmarkt. Gehoorschade ontwikkelt zich het sterkst in de eerste tientallen jaren van blootstelling (en dan vooral tijdens de eerste 10 jaar daarvan). Preventie van gehoorschade, met name bij relatief jongere groepen, is daarom cruciaal en ook mogelijk. We krijgen steeds beter zicht op het risicogedrag, waarmee we ook aangrijpingspunten hebben voor preventie.

Gehoorschade is te voorkomen door veilig om te gaan met hard geluid: door het gehoor aan minder hard geluid of minder lang aan hard geluid bloot te stellen en/of het gehoor te beschermen met gehoorbescherming op momenten dat je zelf geen invloed hebt op het geluid. Daarnaast is het van belang om het gehoor regelmatig te testen om gehoorschade vroegtijdig op te sporen. Beginnende gehoorschade wordt vaak niet direct opgemerkt. Door gehoorschade tijdig te behandelen kan ernstigere gehoorproblematiek worden voorkomen.

In de tweede helft van 2022 en begin 2023 was de maatschappelijke aandacht voor gehoorschade groter dan ooit. KNO-artsen en anderen trokken aan de bel over een toename van patiënten met gehoorschade. Dat leidde tot een storm van publicaties, media-aandacht, politieke aandacht en betrokkenheid. Hierbij ging menig advies over wat de oplossing moest zijn over en weer, niet altijd

even goed onderbouwd. Ook de WHO publiceerde een nieuwe richtlijn. En op verzoek van de staatssecretaris van het ministerie van VWS gaf de Gezondheidsraad advies over o.a. een maximale geluidsnorm. In de grote diversiteit van publicaties, uitspraken en meningen is het extra belangrijk dat gebruik gemaakt wordt van kennis die er al is over het vóórkomen en wat werkt bij het voorkómen van gehoorschade door hard geluid. En het is belangrijk dat we nieuwe kennis opdoen over die vraagstukken waarover nog onvoldoende kennis beschikbaar is.

De staatssecretaris publiceerde kort voor de zomer van 2023 zijn koers en beleid op dit thema. De voorgestelde activiteiten van VeiligheidNL op dit thema voor 2024 liggen in het verlengde van de voorgestelde koers en bouwstenen die de staatssecretaris in zijn recente kamerbrief schetst. Eind 2023 wordt nog een advies van de Gezondheidsraad verwacht over gehoorscreening bij de jeugd.

Met het programma gehoorschadepreventie zet VeiligheidNL zich in voor méér kennis over het vóórkomen van gehoorschade en risicofactoren daarop, evenals meer kennis over de preventie van gehoorschade door hard geluid. Dat doen we middels onderzoek, vroegsignalering, bewustwording van (risico's op) gehoorschade en gedragsverandering. Hiervoor werken we samen met partners zoals Erasmus MC, Amsterdam UMC, Gezonde School, VVEM en de VNPF. Opgedane kennis wordt actief gedeeld met verschillende stakeholders, professionals en consumenten.

7.2 Ambitie, doel en prioriteiten

Ambitie

VeiligheidNL is de expert op het gebied van (de preventie van) gehoorschade door hard geluid. Hiervoor investeren we in onderzoek om (nog) beter inzicht te krijgen in blootstelling, risicogroepen en risicogedrag en vertalen we deze kennis in praktische adviezen en hulpmiddelen voor de praktijk. Hierbij hebben we speciale aandacht voor kinderen, jongeren en (jong)volwassenen die in recreatieve sfeer en/of op de werkvloer blootgesteld worden aan hard geluid en werken we actief samen met het werkveld om onze impact te vergroten.

Doel

Het hoofddoel van het programma Gehoorschadepreventie is het verminderen van de incidentie van gehoorschade als gevolg van blootstelling aan hard geluid. Hierbij zetten we tevens in op het tijdig opsporen van reeds opgelopen (beginnende) gehoorschade om verdere verslechtering te voorkomen.

Prioriteiten

VeiligheidNL heeft voor 2024 de volgende prioriteiten vastgesteld.

Prioriteit 1: Een stevige kennisbasis (verzameling, -ontwikkeling en -verrijking) over de prevalentie/ incidentie gehoorschade en risicogedrag van kinderen, jongeren en (jong)volwassenen

Binnen deze prioriteit zetten we specifiek in op kennisverzameling, -ontwikkeling en -verrijking van kennis over prevalentie en incidentie gehoorschade en gehoorverlies en op risicogedrag. Zo krijgen we meer inzicht in ontwikkelingen en kenmerken van specifieke risicogroepen rondom gehoorschade door blootstelling aan hard geluid. In Nederland bestaan geen structurele, landelijke monitors of registraties waarmee blootstelling, gehoorschade, en/of risicogedrag in het algemeen, onder kinderen, jongeren en (jong)volwassenen inzichtelijk kan worden gemaakt. Verbeteren van dit inzicht is essentieel om gericht preventieactiviteiten (door) te ontwikkelen en in te zetten.

Prioriteit 2: Het in samenwerking met relevante professionele en andere intermediaire doelgroepen (laten) ontwikkelen van kennis over (bewezen) effectieve methodieken en interventies voor kinderen, jongeren en (jong)volwassenen

Naast kennis over prevalentie/incidentie van risicogedrag en gehoorschade, is ook kennis over wat werkt bij de preventie ervan belangrijk. Voor het voorkomen van gehoorschade is nog te weinig gevalideerde kennis beschikbaar over wat werkt om deze breed in de praktijk te brengen. Binnen deze prioriteit kijken we specifiek naar vroegsignalering, aanpassen van het brongeluid en voorlichting en educatie.

Prioriteit 3: Het agenderen, overdragen en toepasbaar maken van kennis, methodieken en interventies aan relevante professionele en andere intermediaire doelgroepen

De maatschappelijke aandacht voor het thema gehoorschadepreventie groeit. VeiligheidNL is als kenniscentrum letselpreventie dé partner waar professionals, intermediairs en de einddoelgroep betrouwbare en bruikbare informatie, interventies, testen en tips vinden. In 2024 blijft de inzet gericht op het versterken van het netwerk, het op de juiste manier delen van kennis richting professionals (deskundigheidsbevordering) en de einddoelgroep en het agenderen van het onderwerp. De goede samenwerking met (maatschappelijke) organisaties en lokale en landelijke beleidsmakers, zorgt voor meer impact. Via het expertpanel en de betrokkenheid bij diverse initiatieven en werkgroepen, zoals Gezonde School, GGD'en en Convenant speelt VeiligheidNL een belangrijke rol in het verbinden van wetenschap en praktijk.

7.3 Samenwerking en netwerk

De belangrijkste doelgroepen:

- landelijke en lokale beleidsmakers
- onderzoekers/wetenschappers op het gebied van gehoor(schade) onderzoek
- (Leden van) partners uit het Derde Convenant Preventie Gehoorschade
- Jeugdgezondheidszorg en GGD professionals
- organisatoren van muziekfeesten en evenementen
- uitgaansgelegenheden
- scholen
- producenten en retailers van muzikspelers, oordoppen en/of koptelefoons
- audiologische experts
- sportverenigingen

Samenwerkingspartners

- Amsterdam UMC – locatie AMC en locatie VUmc
- Erasmus Medisch Centrum
- Leids Universitair Medisch Centrum
- Open Universiteit
- Universiteit Utrecht
- PrevENT (commissie KNO-vereniging)
- CORPUS
- Partners van het Derde Convenant Preventie Gehoorschade
- Gezonde School / Scholen
- Test je Leefstijl
- Fontys Hogeschool
- KVLO
- GGD Amsterdam – Jij en Je Gezondheid
- GGD'en en JGZ organisaties
- Platform Preventie Gehoorschade GGD GHOR
- RIVM
- CBS
- Expertpanel Gehoorschadepreventie
- LOT-I Werkgroep Jeugd
- Commissie SKEN

7.4 Activiteiten en resultaten

Prioriteit 1: Een stevige kennisbasis (verzameling, -ontwikkeling en -verrijking) over de prevalentie/ incidentie gehoorschade en risicogedrag van kinderen, jongeren en (jong)volwassenen (35%)

- Actuele en relevante kennisontwikkelingen worden bijgehouden, vastgelegd en gedeeld via ons netwerk en via de website.
- Vervolgstappen in kennis over het vóórkomen van gehoorschade. Op basis van verkennende gesprekken met experts en bestaande cohorten over monitoring van gehoorschade door hard geluid in 2022-23, wordt in 2024 samenwerking met bestaande bronnen/cohorten (vooralsnog Generation R (next) en de Leefstijlmonitor) verder vormgegeven. Dit leidt tot nieuwe samenwerkings- en privacygerelateerde afspraken met de betrokken partijen, als onderdeel van het aanlooptraject richting het verzamelen/analyseren van gegevens t.b.v. monitoring van gehoorschade door hard geluid. De stappen hierin verlopen in nauwe betrokkenheid met VWS.
- Online hoortesten dragen bij aan vroegsignalering van beginnende gehoorschade en stimuleren preventieve maatregelen. Dit is belangrijk omdat beginnende gehoorschade niet direct merkbaar is, terwijl de schade al wel onomkeerbaar is. Een effectieve inzet van hoortesten is gewenst om meer kennis te krijgen over (ontwikkelingen) in de prevalentie/incidentie van beginnende gehoorschade door hard geluid.

Dit betekent in 2024 dat een aantal testen technisch aangepast wordt. Mogelijk kunnen aanbevelingen van het advies dat de Gezondheidsraad eind 2023 uitbrengt over screening bij de jeugd hierin nog meegenomen worden. Daarnaast worden de reeds ontwikkelde dashboards voor de testuitslagen onderhouden en waar nodig geüpdatet of uitgebreid. Deze geven VeiligheidNL en (potentiële) gebruikers, zoals GGD- en JGZ-organisaties, inzicht in de uitslagen van gebruikers van de testen en daarmee ook input voor preventiebeleid. Hierbij is speciale aandacht voor het in kaart brengen van mogelijke verschillen tussen gebruikers die gerelateerd zijn aan demografische achtergronden, zoals lage SES.

- Analyses t.b.v. meer kennis over mogelijke risicofactoren en risicogedrag op gehoorschade van kinderen, jongeren en jongvolwassenen. De in 2023 afgeronde scoping review dient hiervoor o.a. als bron evenals data uit vragenlijsten over risico's rondom uitgaan en luisteren met koptelefoon/oortjes. Verder wordt verkend of de databronnen met informatie over risicofactoren/-gedrag kunnen worden uitgebreid, bijvoorbeeld door in gesprek te gaan met de doelgroep. Specifieke risicogroepen die uit de analyses naar voren komen kunnen aanleiding vormen om interventies meer op maat aan te bieden.
- In kaart brengen van effectieve interventies voor de preventie van gehoorschade door hard geluid. Het *Wat werkt dossier – preventie van gehoorschade* uit 2019 bestaat uit een beschrijving van preventieve maatregelen die op dat moment beschikbaar waren en hoe deze door gemeenten konden worden ingezet. Aangezien er de afgelopen jaren veel ontwikkelingen zijn geweest op het gebied van gehoorschadepreventie, is er in 2023 een start gemaakt om dit dossier te actualiseren. In 2024 wordt deze activiteit voortgezet, leidend tot een actueel overzicht van handvatten en mogelijkheden (voor intermediairs) om gehoorschadepreventie in te zetten.

Prioriteit 2: Het in samenwerking met relevante professionele en andere intermediaire doelgroepen (laten) ontwikkelen van kennis over (bewezen) effectieve methodieken en interventies voor kinderen, jongeren en (jong)volwassenen (35%)

- Eindrapportage van de voortgang van het Derde Convenant Versterkte muziek.
- Actieve bijdrage aan het meerjarige ZonMw project 'EarAct' in samenwerking met de Open Universiteit en GGD. Als gevolg van vertraging, wordt in 2024 op basis van de resultaten uit 2023 een eerste pilot uitgevoerd met de ontwikkelde gedragsinterventie. Binnen dit project is in het bijzonder aandacht voor jongeren met een lage SES (LOT).
- Voortbouwen op de geïnventariseerde bouwstenen en opgehaalde kennis en inzichten ten aanzien van effectieve (inzet van) voorlichting, ten behoeve van een preventiestrategie om risicogedrag terug te dringen en gehoorschade bij de jeugd te voorkomen. Vormgeven en/of verder uitwerken en opzetten van activiteiten die bijdragen aan de preventiestrategie gehoorschade bij de jeugd, zoals bijv. met KNO-prevENT en waar mogelijk met (nieuwe) partners die zich gezamenlijk willen inzetten voor gehoorschadepreventie als uitkomst van de in 2023 georganiseerde Ronde Tafel Voorlichting. Bij deze vormgeving en/of uitwerking is speciale aandacht voor bekende risicogroepen, zoals jongeren met een lage SES.

Prioriteit 3: Het agenderen, overdragen en toepasbaar maken van kennis, methodieken en interventies aan relevante professionele en andere intermediaire doelgroepen (30%)

- Uitvoeren contentstrategie (agendasetting, kennisoverdracht, deskundigheidsbevordering, perspectief bieden en implementeren) door o.a.
  - Creëren, publiceren en beheren content via website (o.a. oorcheck.nl, loketgezondleven.nl, testjeleefstijl.nl), nieuwsbrieven, Corpus
  - (Vak)Publicaties (voor de relevante doelgroepen) met relevantie, opbrengst en/of geleerde lessen uit onderzoek en praktijk
  - Gerichte samenwerking met andere media
- In samenwerking met GGD GHOR Nederland opvolging geven aan de uitkomsten van de behoeftepeiling bij GGD en JGZ-professionals in 2023 en vormgeven van activiteiten en/of materialen ten behoeve van deskundigheidsbevordering en ter ondersteuning van de voorlichting die zij geven, zoals kennisfactsheets, voorlichtingsmaterialen en (online) kennissessies.
- Bijdragen aan en initiëren van overleggen en kennissessies met samenwerkingspartners ten behoeve van kennisverzameling en kennisdeling (o.a. Expertpanel Gehoorschadepreventie, Convenantpartners Derde Convenant Preventie Gehoorschade, Gezonde School, LOT partners, Werkgroep Jeugd, Platform preventie gehoorschade GGD GHOR Nederland).
- Actuele interventiebeschrijvingen in de database van het RIVM loket gezond leven, erkennen of her-erkennen van interventies en aanleveren van relevante input voor de nieuwsbrieven van het RIVM (LOT).
- Met verschillende partners aandacht geven aan het thema en het belang van vroege opsporing via de gratis online hoortesten en mogelijkheden voor preventie.

7.5 Tijdelijke uitbreiding basisfinanciering/ instellingssubsidie

Om bij te dragen aan het programmadoel en speerpunten worden de volgende twee activiteiten voorgesteld als tijdelijke uitbreiding op de instellingssubsidie:

- I Love My Ears
- Onderzoek Geluidsbeleving

Deze worden hierna nader toegelicht.

7.5.1 I Love My Ears (prioriteit 2)

Onder de vlag van I Love My Ears worden bezoekers van locaties met versterkte muziek en professionals die betrokken zijn bij (evenementen)locaties met versterkte muziek op een positieve manier bewust gemaakt van het risico op gehoorschade en gestimuleerd tot het nemen van gehoor beschermende maatregelen om zo lang mogelijk van muziek en het gehoor te kunnen genieten. Hiermee wordt invulling gegeven aan een deel van de afspraken die zijn gemaakt in het convenant preventie gehoorschade versterkte muziek.

Voorlichting over het voorkomen van gehoorschade is één van de belangrijkste activiteiten binnen ILME. Voor de einddoelgroep, bezoekers van locaties met versterkte muziek, staan drie maatregelen centraal: het dragen van oordoppen met muziekfilter, afstand houden van de boxen en het nemen van oorpauzes. Voor professionals richt I Love My Ears zich op het vergroten van de kennis en vaardigheden over het voorkomen van gehoorschade, het nemen van maatregelen ter voorkoming van gehoorschade en het uitdragen van I Love My Ears naar bezoekers. Bij de professionals richten we ons op professionals in de fitnessbranche, professionals die werken bij poppodia en festivals, en bestuurs-en/of commissieleden van studentenverenigingen.

VeiligheidNL werkt binnen ILME intensief samen met vier partners van het convenant rondom de preventie van gehoorschade in situaties met versterkte muziek: de VVEM, de VNPF, de LKvV en NL Actief. Met de convenantpartner OSAT en 'de beste schoolfeesten' worden in 2023 nog gesprekken gevoerd over de samenwerking.

In 2024 zijn dit de belangrijkste activiteiten en resultaten, welke veelal voortborduren op de activiteiten van 2023 of de activiteiten die zijn opgepakt vanuit de extra, tijdelijke uitbreiding ILME in het najaar van 2023.

Governance

I Love My Ears dankt haar bestaan aan eerder gesloten convenanten rondom de preventie van gehoorschade in situaties met versterkte muziek. De samenwerkingspartners binnen I Love My Ears kennen een intensieve samenwerking en willen de samenwerking blijven consolideren én uitbreiden met nieuwe partners. ILME moet uiteindelijk een baken (vlaggenschip) worden in de wereld van gehoorschadepreventie als gevolg van versterkte muziek.

Naast de reguliere stuur- en werkgroepbijeenkomsten zetten we daarom in 2024 in op de volgende activiteiten:

- *Verkenning samenwerking met nieuwe partners van het convenant*
- *Samenwerking verder uitwerken met Beste Schoolfeesten en OSAT*
- *Onderhouden samenwerking ILME partnerschap en samen met partners de hernieuwde meerjarenstrategie uitdragen*

Kennisontwikkeling

Kennisontwikkeling is belangrijk binnen ILME. De kennis die we opdoen, gebruiken we om de campagne door te ontwikkelen, de overdracht van kennis en vaardigheden over het voorkomen van gehoorschade bij de professionals te optimaliseren, en de gewenste gedragingen bij de doelgroep te monitoren.

De activiteiten voor 2024 borduren voort op of zijn een voortzetting van de werkzaamheden uit 2023.

- Het uitwerking en afronden van het effect- en procesonderzoek van flight 3 van de Doppies-campagne (ADE en clubs). Deze flight is aan het einde van 2023, waardoor deze werkzaamheden over de jaargrens heen getild worden.
- In 2023 is bij de tijdelijke uitbreiding van de werkzaamheden in kaart gebracht welke andere risicogroepen er zijn voor gehoorschade door harde muziek. Indien nodig vindt er vervolgonderzoek plaats voor een verdere specificering, of om in kaart te brengen hoe deze risicogroep bereikt kan worden. Tevens wordt de gedragsreis van deze risicogroep om tot gehoorschadepreventie te komen onderzocht.
- Jaarlijkse meting onder bezoekers muziekevenementen. Met deze meting brengen we in kaart in hoeverre de bezoekers de gewenste gedragingen ten aanzien van gehoorbescherming toepassen.
- (verdiepend) Onderzoek onder (potentiële) gebruikers van de e-learning voor professionals, om zo deze e-learning verder aan te laten sluiten bij hun wensen en behoeften en het gebruik van de e-learning te verhogen. In 2023 heeft dit onderzoek plaatsgevonden onder fitnessinstructeurs en -ondernemers. Naar aanleiding van dit onderzoek is de e-learning voor deze doelgroep aangepast, en is verkend op welke andere wijze overdracht van kennis- en vaardigheden het beste plaats kan vinden. In 2024 vervolgen we dit onderzoek bij andere professionals die werken op locaties met versterkte muziek.

Kennisdeling

Met de inzet van ambassadeurs startten we vanaf 2019 met een beweging om de sociale norm voor het dragen van oordoppen met muziekfilter tijdens het uitgaan te beïnvloeden. De sociale norm bleek uit eerder onderzoek de belangrijkste voorspeller van het dragen van oordoppen met muziekfilter. In 2022 en 2023 is de campagne doorontwikkeld om het gebruik van oordoppen met een muziekfilter te promoten.

De gedragsreis om tot het gewenste gedrag, het gebruiken van oordoppen met muziekfilter, bestaat uit de stappen kopen, meenemen, indoen en inhouden. De campagne van 2022 en 2023 richtte zich op het kopen. Door de tijdelijke uitbreiding van financiën voor ILME in het afgelopen najaar, zijn ook de stappen twee t/m vier van de gedragsreis voor het voorkomen van gehoorschade verder uitgewerkt, en is er een keuze gemaakt voor verschillende campagne (preventie) strategieën.

In 2024 gaan we door middel van experimenteren na welke campagnestrategieën gericht op het indoen en inhouden van oordoppen met muziekfilter het meest succesvol zijn bij de doelgroep. Voor de professionals blijft de overdracht van kennis en vaardigheden, o.a. via onze e-learning belangrijk.

Naast voortzetting van de algemene werkzaamheden binnen ILME (up to date houden toolkit partners, campagnewebsite e.d.), richten we ons op de volgende activiteiten:

- Een pilot met verschillende preventie-strategieën gericht op stap 2, 3 en 4 van de gedragsreis die ten grondslag ligt aan de campagne Doppies, en welke is gericht op jongeren van 18-24 jaar. De nadruk ligt hierbij op stap 3 en 4, het indoen en inhouden van oordoppen met muziekfilter op locatie. Stap 1 van deze gedragsreis, de voorlichtingscampagne Doppies gericht op het kopen van oordoppen met muziekfilter, wordt daarnaast gecontinueerd en waar mogelijk uitgebreid met stap 2, het meenemen van oordoppen met muziekfilter.
- Voor een nieuw bepaalde risicogroep wordt de eerste stap van de gedragsreis conceptueel vormgegeven en getest.
- Overdracht van kennis en vaardigheden, onder andere door verdere implementatie van de e-learning voor professionals van bestaande partners van bijvoorbeeld fitness, poppodia en festivals, en besturen van studentenverenigingen. Op basis van de gesprekken die met de professionals worden gehouden, wordt de kennis- en vaardighedenoverdracht op maat gemaakt. Denk hierbij ook aan het aanpassen van de bestaande e-learning.
- Bij het aanhaken van nieuwe partners bij het Convenant en ILME wordt door middel van gesprekken met de doelgroep, de behoefte aan deskundigheidsbevordering in kaart gebracht en op maat gemaakt

7.5.2 Geluidsbeleving (prioriteit 2)

In de (maatschappelijke) discussie rondom geluidsniveaus is er weinig informatie beschikbaar over welke geluidsniveaus gewenst zijn door de bezoekers van muzieklocaties. Convenantpartijen hebben gezamenlijk besloten dat onderzoek hiernaar wenselijk is. Met dit inzicht kunnen de afspraken over maximale geluidsniveaus in het convenant, indien nodig, worden herijkt.

In 2021 en 2022 zijn de opzet en vraagstellingen voor een veldonderzoek naar de geluidsbeleving op muzieklocaties vastgesteld en getest in de praktijk, in afstemming met de convenantpartners. Hierbij zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd, o.a. expertinterviews en literatuuronderzoek, die samen met het veldonderzoek bijdragen aan het vergroten van het inzicht in de geluidsbeleving van bezoekers op muzieklocaties.

In 2023 is gestart met het veldonderzoek en zijn er bij twee muzieklocaties vragenlijsten uitgezet onder bezoekers, waarbij hun antwoorden indien mogelijk werden gerelateerd aan objectief gemeten geluidsniveaus. In 2024 worden de reeds verzamelde inzichten verder verrijkt door het veldonderzoek uit te breiden met aanvullende muzieklocaties.

Activiteiten en resultaten

Resultaat

Onderzoeksrapportage met inzichten over gewenste geluidsniveaus van bezoekers van muzieklocaties.

7.6 Overige gefinancierde projecten

VeiligheidNL is partner binnen het door ZonMw gefinancierde project 'EarAct' dat als doel heeft de online hoortest 'Oorcheck' uit te breiden naar een gedragsinterventie. Dit project is een samenwerkingsverband tussen VeiligheidNL, Open Universiteit en de GGD. Het project is medio 2020 gestart en loopt als gevolg van opgelopen vertraging naar verwachting tot 2025. Afhankelijk van de voortgang in 2023 worden in 2024 de inzichten uit de literatuurstudie en de opgehaalde inzichten bij de doelgroep via focusgroepen, cognitieve interviews en een vragenlijst vertaald en verwerkt in de eerste opzet van een interventie die in een pilot getest wordt.

Op het gebied van gehoorschadepreventie bij werknemers in lawaaiberoepen wordt in 2024 voortgebouwd op de gestarte samenwerking met een aantal partijen uit het veld en de hoorzorgbranche. Met ondersteuning van en in samenwerking met deze partners wil VeiligheidNL meer te weten komen over het vóórkomen van slechthorendheid bij werknemers in de bouw in relatie tot (andere) lichamelijke klachten en productiviteit, het risicogedrag bij jonge werknemers in lawaaiberoepen en wat kansrijke momenten en methoden zijn voor preventie. Dit legt de basis voor een effectieve preventiestrategie bij (jonge) werknemers in lawaaiberoepen.

8 Verkeersveiligheid

8.1 Inleiding

Het verbeteren van de verkeersveiligheid is van groot belang voor het beschermen van de gezondheid van inwoners van Nederland. In het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) is door gezamenlijke overheden de ambitie 'nul verkeersslachtoffers in 2050' vastgelegd. De tussendoelstelling is een halvering van het aantal verkeersslachtoffers in 2030. De meest recente cijfers laten echter een zorgwekkende stijging zien van het aantal verkeerdoden en verkeersslachtoffers. In 2022 telde Nederland 737 verkeersdoden, 155 meer dan het jaar ervoor.

Dit zijn gemiddeld 2 verkeersdoden per dag. Daarnaast werden in 2022 134.000 verkeersslachtoffers behandeld op de Spoedeisende Hulp (SEH) afdeling, waarvan 80.000 verkeersslachtoffers met ernstig letsel (MAIS2+). Verkeersongevallen veroorzaken leed bij slachtoffers en nabestaanden, en brengen medische- en verzuimkosten met zich mee. De maatschappelijke kosten van verkeersongevallen worden geschat op € 27 miljard (bandbreedte € 15 - € 36 miljard) in 2020.

Onder de dodelijke slachtoffers in 2022 waren 291 fietsers en 225 automobilisten. Voor fietsers was dit het hoogste aantal sinds de start van de registratie van verkeersongevallen binnen het Letsel Informatie Systeem (LIS) van VeiligheidNL in 1996. De helft van hen kwam om het leven door een botsing met een (bestel)auto. Een kwart van alle fietsdoden verongelukte zonder botsing. Fietsers zijn kwetsbaar in het verkeer.

In 2022 zijn in totaal 88.800 fietsers behandeld op de SEH-afdeling, waaronder 57.000 fietsslachtoffers met ernstig letsel. Het aantal fietsslachtoffers dat in verband met ernstig letsel is behandeld op de SEH-afdeling is in de periode 2013-2022 gestegen met 40 procent. Bij fietsers geldt dat met name oudere fietsers (55+) en jonge fietsers (12-17 jaar) een verhoogd risico hebben op (ernstig) letsel. Daarnaast hebben ook oudere voetgangers (55+), jonge automobilisten (18-24 jaar), jonge scooterrijders (16-18 jaar) en motorrijders een verhoogd risico.

Er moet nog veel gebeuren om de doelstellingen uit het SPV te realiseren. Monitoring, onderzoek, data science, gedragsverandering en een op maat aanpak zijn daarbij essentieel. VeiligheidNL heeft daar als kenniscentrum letselpreventie een duidelijke taak in.

8.2 Doel en prioriteiten

Het doel van VeiligheidNL is het verminderen van het aantal verkeersongevallen om daarmee (ernstig) letsel te voorkomen. Hiermee wordt de gezondheid van verkeersdeelnemers in Nederland beschermt en de druk op de acute zorg vermindert. Om dit te bereiken delen we kennis over verkeersongevallen, gedragsverandering in het verkeer en onveilige verkeerssituaties met

professionals, partners en ambassadeurs. Aanvullend ontwikkelen we effectieve gedragsaanpakken voor verkeersdeelnemers die een hoger risico hebben op (ernstig) letsel in het verkeer.

Hiertoe zijn drie strategische prioriteiten geformuleerd:

1. Versterken en verdiepen van monitoring en onderzoek

Regionale en lokale overheden hebben behoefte om data te ontsluiten over verkeersslachtoffers, verkeersongevallen en geografische locaties van verkeersongevallen ten behoeve van het verbeteren van de verkeersveiligheid. Hiervoor wordt informatie gebruikt die wordt vastgelegd bij SEH-afdelingen en Regionale Ambulancevoorzieningen (RAV's), samen "spoedzorgdata" genoemd. Deze spoedzorgdata worden ontsloten in de MOonitor VERkeersslachtoffers (MOVE).

In MOVE worden gemiddeld drie tot vijf keer zoveel verkeersslachtoffers geregistreerd als in de primair, door wegbeheerders en beleidsmakers verkeersveiligheid, gebruikte politieregistratie (Bestand geRegistreerde Ongevallen in Nederland (BRON)). Voor fietsslachtoffers is zelfs sprake van een factor acht keer meer slachtoffers. Data uit MOVE vormen belangrijke input voor de risicogestuurde aanpak van de landelijke overheid en regionale en lokale overheden. Daarom blijft VeiligheidNL zich ook in 2024 inzetten voor het verzamelen, verwerken en toegankelijk maken van deze gegevens. We gebruiken en ontwikkelen hiervoor verschillende technologieën om de data te verwerken, zoals tekstanalyse en machine learning.

2. Aanjagen strategische samenwerkingen en coalities met partners

Het verbeteren van de verkeersveiligheid kunnen we niet alleen. Daarom zijn we initiator van strategische samenwerkingen en vormen we sterke coalities met partners. In 2024 leggen we de focus op het aanjagen van strategische samenwerking op regionaal niveau. Binnen MOVE projecten wordt reeds samengewerkt met SEH-afdelingen, RAV's, wegbeheerders en beleidsmakers. Deze samenwerkingsverbanden kunnen we versterken door (regionale afdelingen van) bijvoorbeeld de Fietzersbond, ANWB en VVN te betrekken.

VeiligheidNL brengt regionale partijen bijeen om datagedreven en risicogestuurd de verkeersveiligheid op regionaal niveau te verbeteren. Op deze manier verzorgen we een 'op maat' aanpak voor de verkeersproblematiek in de regio. Op landelijk niveau vormen we coalities met onder andere SWOV, CROW, VVN, TeamAlert, ANWB, de Nederlandse Vereniging van Spoedeisende Hulp-artsen (NVSHA), Ambulancezorg Nederland (AZN) en de Nederlandse Vereniging voor Traumachirurgie (NVT). Daarnaast is VeiligheidNL vertegenwoordigd in het Interprovinciaal Overleg(IPO) Vakberaad Verkeersveiligheid en (op persoonlijke titel) binnen het Fietsberaad.

3. Inzetten op gedragsverandering

Gedrag speelt een belangrijke rol bij het ontstaan van verkeersongevallen. Als we begrijpen waarom verkeersdeelnemers bepaald gedrag vertonen, kunnen passende gedragstechnieken worden ingezet om dit gedrag te veranderen. VeiligheidNL gebruikt verschillende kwantitatieve en kwalitatieve methoden om risicogedrag in het verkeer te identificeren. Samen met onze partners bepalen we vervolgens het gewenste gedrag.

We onderzoeken motivaties en weerstanden van verkeerdeelnemers om dit gedrag te vertonen en analyseren de invloed van de omgeving. Met deze aanpak vertalen we inzichten in het risicogedrag naar effectieve maatregelen ten behoeve van het gewenste gedrag. Binnen onze verkeerseducatieprojecten werken we doelgericht aan gedragsverandering. Onze verschillende educatieprojecten vormen onderdeel van een logische leerlijn: we beginnen in het basisonderwijs om de jeugd kennis te laten maken met verschillende risico's in het verkeer en bieden ze een handelingsperspectief. Vervolgens bieden we het voorgezet onderwijsprojecten aan waarin naast risicogedrag ook groepsdruk centraal staat. De beginnende bestuurders én passagiers bereiken we via het mbo en hbo, waar we leerlingen inzicht geven in het eigen gedrag en laten oefenen met veilig gedrag.

8.3 Samenwerking en netwerk

VeiligheidNL werkt binnen het programma Verkeersveiligheid intensief samen met diverse partijen. We streven naar een structurele samenwerking met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), met name op het gebied van monitoring en onderzoek.

Onze belangrijkste doelgroepen zijn:

- Landelijke overheid: ministerie van Infrastructuur & Waterstaat en Rijkswaterstaat
- Regionale overheden: provincies, Regionale Organen Verkeersveiligheid en Vervoerregio's en lokale overheden
- Scholen/leerkrachten

De belangrijkste samenwerkingspartners zijn:

- Spoedeisende hulp (SEH) afdelingen/ziekenhuizen
- Regionale Ambulancevoorzieningen (RAV's) en Ambulancezorg Nederland (AZN), Nederlandse Vereniging voor Spoedeisende Hulp-artsen (NVSHA), Ergotherapie Nederland
- Kennisinstituten: SWOV, CROW, RIVM, Trimbos
- Maatschappelijke organisaties: Fietsersbond, Team Alert, VVN, ANWB
- Uitvoerders verkeerseducatie: o.a. Stichting Bevordering Verkeerseducatie, Bjorn Smith-Hald A.S., BOTAS, RE-Setting, Anna Jongen en Windtkracht
- Platform Ruimte voor Lopen
- Platform Doortrappen.nl
- Artsen voor veilig fietsen/Dag van de Fietshelm
- Media, vakbladen

8.4 Activiteiten en resultaten

Prioriteit 1: Versterken en verdiepen monitoring en onderzoek

Belangrijkste activiteiten zijn:

- *Dataverzameling LIS Verkeer*

Met subsidie van het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) wordt het Letsel Informatie Systeem (LIS) van VeiligheidNL gefinancierd. Met aanvullende financiering van Rijkswaterstaat (RWS) registreren de ziekenhuizen ook gegevens over verkeersongevallen in Nederland. De uitvoering van deze registratie valt onder het programma Monitoring & Onderzoek van VeiligheidNL.
- *Landelijk ontsluiten van ambulancedata voor verkeersveiligheid*

In 2024 geven we vervolg aan activiteiten binnen de meerjarige subsidie van IenW voor het landelijk verzamelen en ontsluiten van ambulancedata. In samenspraak met Ambulancezorg Nederland (AZN) is er dit jaar een juridisch akkoord bereikt. Centraal voor 2024 staat het aansluiten van de overige RAV's, naast de zeven reeds aangesloten RAV's. Met terugwerkende kracht worden data vanaf 2023 verzameld, verwerkt en ontsloten in MOVE (MONitor VERkeersslachtoffers, het dashboard dat hiervoor is opgezet).
- *Implementeren van regionale MOVE-projecten met SEH-afdelingen*

Naast activiteiten om ambulancedata landelijk te ontsluiten, werken we ook in opdracht van provincies en vervoerregio's om regionaal, naast ambulancedata, data over verkeersslachtoffers die op de SEH-afdeling behandeld zijn te ontsluiten in het MOVE-dashboard. Voor de implementatie van regionale MOVE-projecten hanteren we een gefaseerde aanpak: fase 1 betreft de verkenning, fase 2 de technische en juridische voorbereiding, fase 3a de testfase van de dataverzameling, fase 3b de uitvoeringsfase, fase 4 de evaluatiefase en fase 5 de toepassingsfase.
- Provincie Fryslân

MOVE Fryslân loopt sinds 2019, de provincie Fryslân was de eerste provincie in Nederland waar we spoedzorgdata zijn gaan verzamelen. Er is bestuurlijk akkoord vanuit de provincie om in ieder geval tot 2025 de werkzaamheden voor MOVE te financieren. Daarom zetten we in 2024 de registratie voort bij de SEH's in Fryslân. Hierbij zal de focus vooral liggen op het optimaliseren van de registratie bij de SEH's.
- Provincie Utrecht

Van de provincie Utrecht hebben we een meerjarensubsidie tot medio 2025. Momenteel zitten we in de uitvoeringsfase. In 2024 ligt het accent op het continueren van de uitvoer, de evaluatiefase en de toepassingsfase. Ook voeren we in 2024 via een van de aan MOVE deelnemende SEH-afdelingen een vervolgonderzoek uit onder een specifieke doelgroep verkeersslachtoffers.
- Provincie Drenthe

In juni 2023 hebben alle samenwerkingspartners een convenant ondertekend wat het startschot was van de registratiefase (fase 3). In de tweede helft van 2023 en in 2024

zullen we met de drie deelnemende SEH's deze derde fase (testfase en uitvoeringsfase) z doorlopen.

- Provincie Noord-Brabant
Medio 2023 is de eerste verkennende fase afgerond in de provincie Noord-Brabant, in de tweede helft van 2023 en in 2024 zullen we met de potentieel vijf deelnemende SEH's een start maken met de technische en juridische voorbereiding.
- Provincie Limburg
In de tweede helft van 2023 starten we met de vijf deelnemende SEH's met fase 2 (de technische en juridische voorbereiding). De ambitie is om in 2024 de testfase en uitvoeringsfase van de dataverzameling te doorlopen.
- Provincie Groningen
In de zomer van 2023 heeft de provincie Groningen goedkeuring verleend voor het opstarten van de eerste fase van MOVE in de provincie. We zullen voortbouwen op een initiatief van het UMCG (registratie verkeersslachtoffers) dat twee jaar geleden is gestart. Afhankelijk van de uitkomsten wordt bepaald hoe de twee andere SEH's worden betrokken bij fase 1 en starten we uiterlijk 2024 met fase 2 en fase 3.
- Vervoerregio Amsterdam
Voor de Vervoerregio Amsterdam zijn we medio 2023 gestart met de verkenningsfase, deze fase loopt mogelijk nog door in 2024. De ambitie is om in 2024 de technische en juridische voorbereiding en de testfase in deze regio te doorlopen.
- Provincie Overijssel
Medio 2023 heeft de provincie Overijssel VeiligheidNL verzocht een voorstel te schrijven voor het opstarten van de eerste fase van MOVE in de provincie. Afhankelijk van de uitkomsten van fase 1, starten we in 2024 met fase 2.
- *LIS-vervolgonderzoek naar voetgangersongevallen*
In opdracht van IenW/RWS is in 2022 gestart met de voorbereidingen voor een LIS-vervolgonderzoek naar ongevallen met voetgangers. Het onderzoek moet inzicht geven in onder meer de aard, omvang en de risicofactoren van ongevallen binnen de groep voetgangers in de openbare ruimte. De dataverzameling loopt van oktober 2022 tot en met september 2023, de rapportage verschijnt medio 2024.
- *Speekselafname en vragenlijstonderzoek onder verkeersslachtoffers*
Door IenW is subsidie verleend voor onderzoek naar middelengebruik door verkeersslachtoffers die op de SEH-afdeling zijn behandeld. In 2024 start de voorbereidende fase, waaronder het indienen van een METC-aanvraag. Wanneer dit proces voorspoedig verloopt, start in het najaar van 2024 de uitvoeringsfase van dit onderzoek. Onder de uitvoeringsfase valt de speekselafname en het uitzetten van vragenlijsten op SEH-afdelingen.

- *Vervolgonderzoek fietsongevallen*

Fietsers zijn verantwoordelijk voor de grootste stijging van het aantal verkeersslachtoffers. Om meer aangrijpingsmogelijkheden te hebben voor provincie zetten we graag een vervolgonderzoek fietsongevallen uit (eventueel aangevuld met brom-/snorfietsongevallen) De beoogde financier hiervoor is IenW/RWS. In 2023 zijn hier eerste oriënterende gesprekken over gevoerd.

Prioriteit 2: Aanjagen strategische samenwerkingen en coalities met partners

Belangrijkste activiteiten zijn:

- *Proactieve deelname*

VeiligheidNL neemt deel aan overleggen/sessies/bijeenkomsten van het Vakberaad, Fietsberaad, Kennisnetwerk SPV, SPV werkgroepen, traject trendbrekers verkeersveiligheid en diverse (inter)nationale verkeersveiligheidscongressen. Dit doen we altijd vanuit onze expertrol, waarbij we zowel inzicht kunnen geven in de problematiek (ongevalscijfers, monitoring) als ook oplossingen kunnen aandragen (gedragsverandering, interventieontwikkeling). Binnen alle activiteiten die we voorzien voor 2024 zoeken we nadrukkelijk strategische samenwerkingen en coalities met samenwerkingspartners. Voor het terugdringen van het aantal verkeersslachtoffers is de inzet van veel partijen noodzakelijk.

- *Spin in het web voor provincies en gemeenten*

In regio's waar we op basis van SEH-data deMOVE-registratie uitvoeren (en vanaf 2025 in alle regio's waar we met ambulancedata de MOVE registratie uitbreiden) fungeren we als spin in het web: we kunnen op basis van de aanwezige data een op maat beeld schetsen van de verkeersveiligheid op lokaal niveau en we kunnen provincies en gemeenten ondersteunen door het uitvoeren van aanvullende gedragsanalyses en/of interventieontwikkeling.

- *Strategische verkenning verkeerseducatie*

Om nog meer jongeren te kunnen bereiken met onze activiteiten ten aanzien van verkeerseducatie, gaan we in 2024 verder met de verkenning van samenwerking op dit vlak (o.a. met VVN en Team Alert).

- *Kennisdeling via algemene communicatiekanalen*

Gemeentes halen verkeersongevallendata vaak van nieuwssites, sociale media en internet. Dit biedt ons de kans om een breder publiek te informeren over recent onderzoek dat wij of onze partners hebben uitgevoerd en het belang van onze interventies. Door zelf actief de media op te zoeken, artikelen te schrijven voor vakbladen en te reageren op actueel nieuws met ANP-quotes zal de naamsbekendheid van VeiligheidNL op het gebied van

verkeersveiligheid vergroten en worden wij door samenwerkingspartners gezien als dé kennispartner op het gebied van verkeersveiligheid.

Vanuit marketing en communicatie ligt de focus op agenda-setting en kennisdeling met betrekking tot verkeersveiligheid. Als kennispartner is het van groot belang om de juiste informatie te verspreiden en de aandacht te vestigen op actuele onderwerpen en initiatieven op het gebied van verkeersveiligheid.

Agenda-setting

Een van de focuspunten van VeiligheidNL is het beïnvloeden van de maatschappelijke agenda op het gebied van verkeersveiligheid. Gemeentes, provincies en andere stakeholders halen vaak hun informatie uit verschillende bronnen, waaronder nieuwssites en sociale media. Om ervoor te zorgen dat de juiste onderwerpen en kwesties worden benadrukt, moeten we actief betrokken zijn bij het bepalen van wat er op de agenda staat. Zo kunnen we onder andere onze experts inzetten om hun visie en kennis te delen over verkeersveiligheid en mogelijke oplossingen in het verbeteren hiervan, en deze publiceren in relevante vakbladen en online platforms zoals het ANP-nieuwsplatform.

Kennisdeling

Het verspreiden van kennis is een cruciaal aspect binnen onze rol als kennispartner. Om dit te bereiken, kunnen we de volgende stappen ondernemen:

- Actief deelnemen aan de media om relevante informatie te delen en bewustwording te creëren. Dit omvat het proactief benaderen van (vak)media met (pers)berichten en expertise, zodat onze organisatie als een betrouwbare bron wordt gezien.
- De uitkomsten van onze onderzoeksrapporten kunnen verspreid worden in verschillende formats onder lokale overheden en andere partners om hen te voorzien van waardevolle inzichten en richtlijnen voor verkeersveiligheidsinitiatieven.
- Snel reageren op actuele gebeurtenissen in het nieuws met relevante ANP-quotes en expertise kan helpen om onze organisatie als een autoriteit op het gebied van verkeersveiligheid te positioneren.

Het doel van deze initiatieven is niet alleen om de naamsbekendheid van VeiligheidNL te vergroten, maar ook om actief bij te dragen aan de verbetering van verkeersveiligheid in Nederland. Door onze expertise en informatie te delen, kunnen we een positieve impact hebben en als de vooraanstaande kennispartner op het gebied van verkeersveiligheid worden erkend door samenwerkingspartners en belanghebbenden.

Prioriteit 3: Inzetten op gedragsverandering

Belangrijkste activiteiten zijn:

- *Opzetten van gedragsanalyses bij risicogroepen*
In 2024 wil VeiligheidNL nog meer inzetten op gedragsanalyses op maat voor provincies en gemeentes. In deze gedragsanalyses ligt de focus op de belangrijkste risicogroepen in het verkeer. De opdracht voor een gedragsanalyse komt meestal vanuit een provincie of gemeente. Mocht er een aanvraag voor een gedragsanalyse worden ingediend die al is uitgevoerd in een andere provincie of gemeente, dan wordt de best practice uit deze analyse gedeeld en vervolgens vertaald naar de situatie van de desbetreffende gemeente/provincie.
- *Uitvoering verkeerseducatie volgens doorlopende leerlijn*
In 2023 continueert VeiligheidNL de uitvoering van drie bestaande verkeerseducatie-interventies gericht op jongeren: Split the Risk! (10-14 jaar) Fight Your Inner Monkey (15-17 jaar) en Stand Up For Your Ride (18-24 jaar). De uitvoeringen worden gefinancierd door verschillende regio's en gemeenten.
- *Doorontwikkeling en implementatie Stroll Safe in Nederland*
Eind 2023 zal VeiligheidNL een start maken met de doorontwikkeling en implementatie van Stroll Safe in Nederland. Stroll Safe is een gedragsinterventie uit de Verenigde Staten die, na uitgebreid onderzoek en expertraadpleging, geschikt is bevonden om ook in Nederland te implementeren. De doorontwikkeling zal gezamenlijk worden gedaan met Ergotherapie Nederland en met financiering van IenW/RWS. In 2024 worden deze werkzaamheden vervolgd, met als streven om de interventie medio 2024 gereed te hebben voor verdere implementatie op lokaal niveau.
- *Participatie in het landelijke project Doortrappen*
VeiligheidNL participeert in twee provincies (Groningen en Fryslân) in het landelijke project Doortrappen, waarin senioren boven de 55 jaar worden gestimuleerd om veilig en letselvrij te kunnen blijven fietsen tot tenminste hun 100ste. In de provincie Fryslân biedt VeiligheidNL een fiets-valpreventietraining aan waarin fysiotherapeuten worden getraind, zodat zij bijeenkomsten voor senioren kunnen organiseren en begeleiden. In 2023 zijn fysiotherapeuten in de eerste 9 gemeenten getraind en in 2024 volgen de resterende 9 gemeenten. In de provincie Groningen loopt een driejarig project (2022-2024) waarbij we voor Doortrappen Groningen effectonderzoek en monitoring uitvoeren. Doortrappen wordt gefinancierd door beide provincies.

9 Organisatie brede thema's en kennisdeling

9.1 Kennis en informatie overdracht

Het delen van onze kennis en bevindingen is een belangrijk onderdeel van onze bijdrage aan letselpreventie in Nederland. VeiligheidNL streeft er continu naar de toegankelijkheid en vindbaarheid van haar kennis en informatie te vergroten en stimuleert proactief het gebruik ervan. Hierbij stemmen we kanalen en doelgroepen zo goed mogelijk op elkaar af waarbij digitale kennis- en informatieoverdracht veelal het vertrekpunt is. Betrokkenheid van stakeholders en doelgroepen bij de ontwikkeling en totstandkoming van informatie en producten is essentieel. Daarnaast betrekken we lokale, regionale en landelijke (online) netwerken om onze kennis en informatie te (helpen) verspreiden. We delen kennis en informatie in rapporten, factsheets, infographics, (beleid)adviezen, persberichten, interventies, voorlichtingsmateriaal, nieuwsbrieven, video's en tijdens bijeenkomsten.

Een bewuste keuze van VeiligheidNL is om onze informatie primair beschikbaar te stellen aan intermediairs. Zij vervullen de belangrijkste schakel naar de risicogroepen waar wij onze letselpreventie op in zetten. Samen met hen willen we voor zoveel mogelijk impact zorgen. Onze kennis en informatieoverdracht vanuit onze thema's richt zich daarom primair op deze doelgroep, ondersteund door communicatie aan overige stakeholders en/of doelgroepen.

9.1.1 Online kennisdeling

Online is een belangrijk kanaal om onze doelgroepen te bereiken en te verbinden. Verbinden met onze missie om ernstig letsel te voorkomen, met onze mensen en met elkaar. Bezoekers vinden er alle kennis, informatie en diensten die wij te bieden hebben. Bij de ontwikkeling van kennis of informatie bedenken we eerst hoe we dat online het beste kunnen aanbieden. Ons basisplatform voor kennisdeling is www.veiligheid.nl, volledig vernieuwd in 2022 en ook in 2024 zullen we blijven investeren in dit belangrijke kennisplatform waarbij de klantbeleving en de klantreis van onze bezoeker centraal staat. Bij de ontwikkeling van dit platform vormden de WCAG 2.1 uitgangspunt in ons design. In 2024 zullen we de interne toets doen wat nog nodig is om volledig te voldoen aan de wettelijke eisen 'digitale toegankelijkheid overheid', met als doel om op basis van de aandachtspunten de aanpassingen in 2024 te doen.

De kennis die we in huis hebben willen we zo breed mogelijk delen met alle relevante intermediairs. Maar niet iedereen weet veiligheid.nl te vinden. We zoeken de intermediairs dus op, op die onlinekanalen waar zij te vinden zijn. We leiden intermediairs van daaruit naar onze eigen website. Daar vinden ze (nog meer) kennis, informatie en oplossingen die ze in hun eigen praktijk kunnen toepassen. Natuurlijk is iedereen welkom op onze website.

We verwijzen waar het kan altijd naar websites die zich richten op specifieke risicogroepen. Bovendien willen we intermediairs in 2024 gerichter gaan informeren via online CRM tooling, met als doel om hen te activeren in combinatie met CRM. Doelstelling is dat ze niet alleen onze kennis en experts vinden op onze websites, maar dat ze er actief mee aan de slag gaan. Dit vraagt in 2024 om een investering en implementatie van deze CRM tooling. Bijkomend voordeel is dat het kennisaanbod gerichter afgestemd kan worden op het kennisniveau van de intermediair en zo ontstaat meer relevantie en meer toegevoegde waarde en er kan gerichter worden geactiveerd. Specifieke risicogroepen spreken we desgewenst rechtstreeks aan via aparte (campagne) websites. Maar alleen als we daarmee onze impact (voorkomen van ernstig letsel) kunnen vergroten.

De activiteiten die we uitvoeren en resultaten die we opleveren zijn:

- Doorontwikkeling VeiligheidNL kennisplatform, focus op doelgroepgerichte benadering en verbetering van optimale 'zoekreizen' van onze bezoekers en een uitstekende online beleving door goed functionerende interne werkprocessen. Met als gevolg een beter bereik en bediening van onze primaire doelgroep.
- Ons kennisplatform voldoet eind 2024 aan de wettelijke eisen 'digitale toegankelijkheid overheid'.
- Vindbaarheid van onze informatie in zoekmachines verder optimaliseren (SEO en SEA)
- VeiligheidNL is hét go to online platform voor letselpreventie. Een online kanalen strategie zorgt ervoor dat intermediairs voor informatie over letselpreventie uitkomen op veiligheid.nl. Met inzet van CRM tooling weten we onze intermediairs ook rechtstreeks naar relevante informatie op onze site te trekken, hiervoor investeren we in CRM tooling en zorgen we voor de implementatie hiervan.
- Via social media spelen we in op actualiteit en brengen zoveel mogelijk intermediairs in stelling een actieve bijdrage te leveren aan letselpreventie op basis van onze kennis en informatie, m.b.v. monitoring tools willen we onze social contentstrategie verder professionaliseren. VeiligheidNL is actief via LinkedIn, Facebook, Twitter en werkt waar mogelijk samen met online (media)partners om intermediairs te bereiken.

9.1.2 Public relations en marketing

In 2023 hebben we een corporate strategie en verbindend verhaal gelanceerd. Dit verhaal verbindt de verschillende letselpreventiethema's van VeiligheidNL tot een logisch geheel en introduceert de toegevoegde waarde die VeiligheidNL levert in een mensenleven. Van veilig opgroeien tot veilig ouder worden en alle tussenliggende thema's met verhoogde risico's in specifieke levensfasen. Ook is de basis gelegd om dit verhaal te visualiseren in beeld. Een beeld zegt immers meer dan duizend woorden. 2024 zal in het teken staan van het verder uitwerken en uitvoeren van een corporate beeldstrategie die ondersteunend is aan bewustwording en urgentie creëert op de impact van letsel op een mensenleven. Cijfers creëren urgentie maar herkenbare mensverhalen spreken nog meer tot de verbeelding. We zetten dan ook stevig in op de creatie van dit beeld in 2024. Bovendien zetten we vanuit corporate communicatie in om de content die we ontwikkelen voor de pers veel meer in gezamenlijkheid te ontwikkelen met een social strategie. Hierdoor delen we ook actief via eigen kanalen perscontent en introduceren we daarmee een omnichannel contentstrategie.

Door de dialoog aan te gaan met stakeholders, samenwerkingspartners en doelgroepen sluiten we aan bij hun vragen, behoeften en interesses. Doel is om met (bewegend) beeld gecombineerd met storytelling meer impact te maken met onze kennis en activiteiten in de maatschappij. Omdat beeld zorgt voor een groter bereik in deze tijd. Wat werkt, waar zijn we mee bezig en waar willen we ons op richten in de toekomst, zijn belangrijke componenten in wat we uitlichten naar buiten.

De activiteiten die we uitvoeren en resultaten die we opleveren zijn als volgt:

- Ontwikkeling en implementatie van corporate online (beeld) content (denk aan film, animatie, podcasts etc..) een logisch uitvloeisel van een corporate contentstrategie, contentkalender waarbij we PR & social integreren tot één aanpak, bouwstenen:
- Landelijke en regionale (vak-)pers worden actief op de hoogte gebracht van de ontwikkelingen en activiteiten van VeiligheidNL en de programma's van VeiligheidNL worden actief ondersteund bij de inzet van public relations en de keuze voor de juiste kanalen en boodschap in combinatie met een gerichte aanpak via social media
- Tooling, relatiebeheer media, organisatie roundtable(s) events met media
- Interne skill-building zodat alle content die wordt ontwikkeld voldoet aan de wettelijke eisen 'digitale toegankelijkheid overheid'
- Informatie, kennis en ons aanbod is up-to-date, overzichtelijk en toegankelijk voor onze doelgroepen. Voorop staat dat de informatie aansluit bij de vragen en behoeften uit het veld.

9.2 Gedragsverandering

Een groot deel van de letsels en ongevallen wordt veroorzaakt door onoplettendheid of risicovol gedrag, verkeerd gebruik van producten, vermoedheid of afleiding. Ook bij het niet volgen van een balanstaining, of niet uitvoeren van warming-up activiteiten speelt gedrag een rol. Beïnvloeden van bewust of onbewust gedrag is dus een belangrijke preventieve interventie om de prevalentie van (ernstige) letsels te reduceren, maar geen gemakkelijke. Het overdragen van kennis over ongevallen en het gewenste gedrag is vaak niet voldoende om dit te bereiken. Andere interventies, zoals inrichting van de omgeving, inzetten van voorbeeldfiguren en 'peers' zijn daarnaast noodzakelijk. In de verschillende programma's wordt aandacht besteed aan gedrag.

In dit organisatie brede programmaonderdeel worden activiteiten uitgevoerd om algemene gedragskennis en thema-overstijgende letsel-en ongeval specifieke gedragskennis op peil te houden, te delen en toe te passen in de programma's, onderzoeksprojecten en interventies. Een projectgroep houdt daarvoor wetenschappelijke kennis bij via literatuur, universiteiten en andere kennisinstellingen en adviesbureaus, zet dit om in concrete handvatten voor letselpreventie en organiseert discussiebijeenkomsten over 'good en bad practices' met betrekking tot gedragsbeïnvloedingstechnieken en letsel/ongevallen.

9.3 Data en technologie

Data, technologie en de toepassingen hiervan spelen een steeds grotere rol in de hedendaagse maatschappij. Ook in onderzoek, zorg en preventie zien we continu nieuwe ontwikkelingen en

toepassingen van data en technologie. We zien echter ook dat de data en technologie an sich geen garanties bieden voor succes. Het gaat er vooral om hoe je dit effectief inzet. Veel nieuw ontwikkelde technologische toepassingen stranden op de implementatie ervan.

De afgelopen jaren zijn enkele pilotprojecten uitgevoerd met data (science) en technologie. Zo hebben we machine learning ingezet voor tekstherkenning en het coderen van variabelen op basis van teksten. Ook voor de preventie van valongevallen bij ouderen is in kaart gebracht hoe technologie ingezet kan worden bij het voorspellen van en screenen op valrisico en inzet ervan binnen interventies. De nieuwe ontwikkelingen op gebied van data en technologie vraagt ook iets van de competenties van medewerkers. Data science is een relatief nieuw vakgebied. Bij het aannemen van nieuwe mensen letten we er – waar relevant – op dat deze de benodigde kennis hiervoor hebben. Inmiddels hebben we een aantal data scientists in dienst en onderzoekers met bovengemiddelde interesse in data (science) en technologie.

Een belangrijke vraag voor VeiligheidNL is hoe technologische toepassingen een effectieve bijdrage kunnen leveren aan onderzoek naar en preventie van letsels. Hiervoor gaan we ook komend jaar experimenten en verkenningen uitvoeren. Daarbij denken we bijvoorbeeld aan generative AI en Virtual Reality.

9.4 Op maat

Het is landelijk beleid dat publieke kennisorganisaties publieke informatie (inclusief materialen en interventies) verstrekken voor iedereen en die breed toegankelijk en begrijpelijk dient te zijn. Denk aan het schrijven op taalniveau B1 en gebruik te maken van beeldmateriaal. Om hier invulling aan te geven is een van de strategische speerpunten binnen VeiligheidNL het thema Opmaat. Hiermee wordt beoogd om mensen te bereiken die hoger risico lopen om bepaald letsel op te lopen, de zogenoemde risicogroepen. Hiermee kan meer maatschappelijke winst worden geboekt, veel persoonlijk leed worden voorkomen en hoge maatschappelijk kosten worden voorkomen.

In 2023 hebben we de risicogroepen per thema verder in kaart gebracht. De risicogroepen kunnen per thema verschillen. Zo wordt binnen het thema Sportblessurepreventie 'beginnende hardlopers' als een risicogroep beschouwd. Binnen het thema Kinderveiligheid worden binnen 'veilig slapen' juist 'kinderen van ouders die behoren tot sociaaleconomisch minder bevoorrechte bevolkingsgroep' beschouwd als risicogroep. Omdat deze risicogroepen beter gedefinieerd zijn, kunnen we meer prioriteit geven aan deze groepen om zo de gezondheidswinst te vergroten. In 2024 willen we middels meer kwalitatief onderzoek nog beter de risicogedragingen van deze groepen in kaart brengen om zo onze interventies beter te laten landen. Door een intensieve samenwerking met thema instituut Pharos in 2024, kunnen we hun kennis over het bereiken van specifieke risicogroepen gebruiken om de Opmaat strategie verder vorm te geven.

Daarnaast worden in 2024 verdere stappen gezet om de toegankelijkheid van onze informatie te vergroten en bereikbaar maken voor verschillende doelgroepen. In 2024 zal daarom een toets worden gedaan op alle digitale content om te voldoen aan de eisen digitale toegankelijkheid Overheid.

10 Prioriteiten bedrijfsvoering

10.1 HR

10.1.1 Inleiding

Nederland vergrijsst en ook VeiligheidNL ontkomt daar niet aan. Daarnaast wordt er landelijk een hoge werkdruk ervaren en is de samenleving alerter dan ooit op een veilige en inclusieve omgeving. Voor VeiligheidNL is het dus essentieel om kwalitatief, betrokken en vakbekwame mensen aan te trekken, maar deze vooral ook te behouden en te ontwikkelen. We doen dit met gerichte zorg en aandacht.

10.1.2 Prioriteiten

De spanning op de arbeidsmarkt neemt toe en dus ook in 2024 zullen we een aantal gerichte acties uitwerken die met name gericht zijn op het behouden en ontwikkelen van ons bestaande potentieel. We willen een aantrekkelijke werkgever zijn en blijven en hier onze aandacht op richten. Ter ondersteuning zal er eind 2023 een medewerker tevredenheid onderzoek plaatsvinden. Dit geeft input vanuit onze medewerkers wat belangrijk is zodat we hier in 2024 nog gerichter mee aan de slag kunnen.

Daarnaast zal de focus in 2024 liggen op:

- Het streven naar een meer inclusieve en diverse organisatie. Doel is onze medewerkers een veilige en inclusieve organisatie te bieden waardoor medewerkers graag werken en blijven werken in de organisatie. Door te streven naar meer diversiteit hopen we meer mogelijkheden in de arbeidsmarkt te creëren. Doel is een lange termijn visie te ontwikkelen en een aantal eerste stappen te definiëren en te realiseren.
- De werkdruk van de huidige medewerkers. We zijn alert en bieden waar nodig ondersteuning en tools aan zodat medewerkers zelf door meer inzicht en vaardigheden actief aan de slag kunnen met het omgaan met werkdruk. Daarnaast blijven we meer dan alert op uren en tijdsbesteding en verdeling van werkdruk.
- Het uitwerken van de strategische personeelsplanning die gehouden is in 2023. Daarmee willen we vanuit ons potentieel meer mogelijkheden creëren om de markt nog beter te bedienen. Door grotere en passender vragen van de klant hopen we meer wensen en ontwikkel mogelijkheden van medewerkers te kunnen realiseren. Een goede balans tussen capaciteit en deskundigheid blijft onze aandacht hebben.
- Aandacht te blijven houden voor het waar mogelijk verbeteren van onze arbeidsvoorwaarden. Met de OR wordt besproken hoe VeiligheidNL een aantrekkelijke werkgever kan blijven, waarbij de arbeidsvoorwaarden van de rijksoverheid als referentiekader gelden.
- VeiligheidNL is een kennisintensieve organisatie. Om medewerkers te faciliteren in het op peil houden en door ontwikkelen van hun kennis blijven we sturen op leren en ontwikkelen, het belang daarvan in de huidige arbeidsmarkt is groot.

10.2 Informatie management en ICT

10.2.1 Inleiding

Het jaar 2023 is succesvol geweest voor de transitie naar een regieorganisatie en de optimalisatie van de data- en cloud infrastructuur. In 2024 worden er verdere stappen gezet in het verbeteren van kwaliteit, veiligheid en regelgeving, het versterken van de data strategie en governance, en het optimaliseren van de IT services en operations.

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste doelstellingen en actiepunten voor het komende jaar.

Punt 1: Aandacht voor kwaliteit, veiligheid en regelgeving

- Voortzetten van technische en organisatorische verbeteringen op het gebied van informatiebeveiliging en cyber security.
- Behouden van de NEN7510 certificering en implementatie van eventuele aanvullende maatregelen om te voldoen aan regelgeving en veiligheidsstandaarden.
- Regelmatige evaluaties en audits om de kwaliteit en veiligheid van de systemen en processen te waarborgen.

Punt 2: Data strategie en governance

- Verder optimaliseren en benutten van de data-infrastructuur, met een focus op het gebruik van de cloud infrastructuur en het faciliteren van een efficiënte data workflow.
- Versterken van data-governance, inclusief het definiëren van data policies, verantwoordelijkheden en procedures binnen de organisatie.
- Bevorderen van de ontwikkeling van medewerkers op het gebied van machine learning en data-science, zodat zij kunnen bijdragen aan het behalen van strategische doelstellingen met datascience.

Punt 3: Optimalisatie IT services en operations

- Voltooien van de migratie van alle legacy applicaties en on premise hardware naar de cloud infrastructuur, waardoor we volledig kunnen afscheid nemen van de IBM Notes omgeving.
- Zorgvuldig beheren van de cloud resources en het implementeren van effectieve monitoring en controlemechanismen om de prestaties en kosten te optimaliseren.
- Continu verbeteren van IT services en operations, met aandacht voor incident management, probleembeheer, en de implementatie van best practices zoals ITIL.

Algemeen:

- Regelmatige evaluaties van de voortgang en resultaten van de genoemde doelstellingen, waarbij eventuele aanpassingen en verbeteringen worden geïdentificeerd en geïmplementeerd.
- Stimuleren van een cultuur van continue verbetering en innovatie, waarbij medewerkers worden aangemoedigd om nieuwe technologieën en oplossingen te verkennen die kunnen bijdragen aan de optimalisatie van informatiemanagement en ICT.

Disclaimer

Bij de samenstelling van deze publicatie is de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht genomen. VeiligheidNL aanvaardt echter geen verantwoordelijkheid voor eventuele, in deze uitgave voorkomende, onjuistheden of onvolkomenheden. Overname van tekst of gedeelten van tekst is toegestaan, mits met de juiste bronvermelding. Indien tekst gebruikt wordt voor commerciële doelstellingen dient altijd vooraf schriftelijke toestemming verkregen te zijn.

Privacy en gegevensbescherming

VeiligheidNL gaat zorgvuldig om met persoonsgegevens en behandelt deze vertrouwelijk. Zo worden persoonsgegevens alleen verwerkt door personen met een geheimhoudingsplicht en voor het doel waarvoor deze gegevens zijn verzameld. Daarbij zorgt VeiligheidNL voor passende beveiliging van persoonsgegevens. VeiligheidNL behandelt uw persoonlijke gegevens conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) zoals deze sinds 25 mei 2018 geldt. Lees meer over onze privacy verklaring op www.veiligheid.nl/privacy

